

# A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

V. Évfolyam. 88. szám.

NEW YORK, N. Y., CLEVELAND, O., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1908. NOVEMBER 3-án.

V. Year. No. 88.

## A DÖNTÉS NAPJA.

MA VÁLASZTJÁK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ELNÖKÉT.

Ma van a döntés napja. E hatalmas országunk polgársága ma fog négy évre az ország sorsa és ezzel a saját sorsa felett határozni.

Az elnökválasztási küzdelem minden nagyobb hullámokat szokott venni. Az idén a küzdelem csak a legutolsó héten vált valamennyire élénkebbé. A pártok tudták, hogy ebben az esztendőben nem igen kell teljes mozgásba hozni a kortesmasinát. A demokrata párt, mely 1896 óta bomlásnak indult s amelyet kellő vezér hiányában mindaddig ujjászervezni nem lehetett, a demokrata párt érezte, hogy meddő küzdelembe megy. Ha a győzelem némi reményével keesegtehetné volna magát, alig kiállt volna ki Bryan Jennings Vilmost az ő elnökjelöltjének, ugyanazt a Bryant, aki kétszer is bukásba vitte a pártját s akinek egyniségéről tudták, hogy ellenszenvet kelt magának a pártnak konzervatív elemeiben. Ez az oka annak, hogy a demokrata párt a jelenlegi választási küzdelemben csak névleges közelméletet folytatott.

A republikánus párt pedig bátran utalhatott múltjára, a nemzeti és gazdasági vívmányokra, amelyek a párt nevéhez fűződnek. Bátran utalhatott arra, hogy azt a bámulatos haladást az ipar és kereskedelem terén az ő politikája révén tette meg az ország s hogy a lakosság jóléte egyedül annak a céltudatos gazdasági elveken alapuló politikának köszönhető. Hivatkozhatott arra, hogy a mesés meggazdagodással járó kóros tüneteket, amineknek a truszok tulkapásai minősíthetők, egyedül ő van hivatva eltávolítani, amint-hogy Roosevelt Tivadar azoknak eltávolítását már meg is kezdte. Hivatkozhatott tettekre, elért eredményekre, míg Bryan egyebet nem adhatott, csak ígéreteket. Ennek tudatában a republikánus párt is feleslegesnek tartotta az apparátusnak mozgásba hozatalát.

Egybevetve a pártok múltját, egybevetve a pártok jelöltjeinek egyniségét, már a nemzeti konvencziók után tisztában volt minden gondolkodó polgár a választások kimenetelével felől.

S így ma, mikor leadjuk a szavazatunkat, republikánusok és demokraták egyaránt meg vannak győződve arról, hogy a leadott szavazatok többsége ismét a republikánus pártot fogja bízni az ország ügyeinek intézésével. Ez a győzelem jólétet jelent további négy esztendőre. Ez a győzelem ismét mozgásba fogja hozni a gyárak gépeit, a melyeket egy mesterségesen előidézett válság közel egy esztendőn át többé-kevésbé tértelenségre kárhoztattott.

Már a legközelebbi napokban a gazdasági élet ismét fel fog lendülni s a gondot és aggodalmat elűződéhez, az hónapok óta barázdákat szántott homlokainkon, az állandó és jól fizető munkával járó meglepedettség fogja felváltani.

Ma van a döntés napja. Ma járunk ki mi magyar származású polgárok is a gond és aggodalom elűzéséhez, az amerikai gazdasági élet újjászületéséhez.

A magyar ember gondolkozik; a magyar ember politikailag érétt. Nem kell tehát ma, a döntés napján, újból arra utalnunk, hogy a magyar szavazata a saját érdekét szolgálja, amikor Taft-ra és az összes republikánus jelöltekre adja le a szavazatát.

A New York államban lakó magyar polgárok e számunk harmadik oldalán találják a mintát arra nézve, hogy miképp kell szavazniok, ha ismét állandó munkához akarnak jutni, ha azt akarják, hogy tizenkét havi saanyagatás után jólét térjen be ismét hozzájuk mint otthonuknak állandó vendége.

Holnap, szerdán az az örömhír fogja átjárni az országot, hogy Taft és a republikánus jelöltek győztek. A miénk lesz az a megnyugvás, hogy szavazatainkkal nagyobb, fényesebbé tettük azt a győzelmet.

## A PÁRT HÁLÁJA.

A republikánus nemzeti bizottság és a „Bevándorló”.

A republikánus párt nemzeti bizottságától ma levelet vettünk, amely szószentíri magyar fordításban a következőleg hangzik:

A „Bevándorló” tek. szerkesztőségének, 327 East 13 street, New York City. Tisztelt Urain! A republikánus nemzeti bizottság nevében elismerésünknek óhajtok kifejezést adni azokért a jó szolgálatokért, amelyeket becses lapjuk hasábjain a nemzeti és állami jelöltekkel szemben tanusítottak. A bizottság nagyrabecsüli a lojális támogatást, amelyben lapjuk részéről úgy a múltban, mint a jelen választási folyamán részesült, amely választási küzdelem az általános jólét folytatását fogja eredményezni. Köszönetemnek ismétlésével maradtam kiváló tisztelettel Louis N. Hammerling.

## A VIG ÖZVEGY.

Magyar muzsikus elhagydta a feleségét.

Lehár Ferencz tudvalevőleg nagy sikereket aratott New Yorkban a „Vig özvegy” című operettjével. A sikerben volt egy kis része Huszár Sándor barna honfitársunknak is, aki a híres keringőt hozta el ott a színházban az ő hegedűjén.

Míg ő azonban a színházban vonójával tapsokat és dollárokat aratott, az alatt odahaza a lakásán családi életének kertjében más aratta a szerelemnek édes gyümölcseit.

Az Ultonia hajó Fiuméből idehozta Németh Pált. Úgy szokott ide Németh Pál, hogy még a hajójegyet sem fizette meg. Valahogy feljutott a hajóra s csak akkor vették észre, amikor az Ultoniát már javában dobálták ide-oda az Atlanti-óceán hullámai. Mikor pedig a hajó a new yorki kikötőbe érkezett, Németh Pálnak sikerült valahogy a bevándorlási hatóság éles szemei elől a szárazföldre menekülni.

Itt valahogy összekerült Huszár Sándorral, akinek Arauka feleségét azonnal el is szerette. Az asszony ott hagyta a férjét s elment Németh Pállal — turbékolni.

Közben a bevándorlási hatóság kinyomozta a hollétét, elfogta és hazatoloncolásra ítélte. A Carpathian vittek, de vele ment Arauka is.

Huszár Sándor pedig sodorintott egyet a bajszán s azzal a vigasszal, hogy a leszakadt gombház helyébe akad más, Hunfalvy Hugó ügyvédje útján a hűtlen asszony ellen megindította a válópórt. Pénteken tárgyalták az ügyét Dayton bíró előtt és Huszár Sándor nemsokára egy más asszonnyal fog újból próbálhatni házassági szerencsét.

## ELNÖKI PROKLAMÁCIÓ.

Roosevelt a hálaadás napjáról.

Egy szombaton kiadott proklamációban Roosevelt elnök az idén a hálaadás napját november 26-ára teszi.

Az Egyesült Államok elnöke abból az alkalomból intéssel fordul Amerika népéhez, amely intésben köröli a következőket mondja: „Ez a hatalmas talma évről-évre növekszik. Az ország egyetlen országában sem olyan nagy az egyéni jólétnek átlaga, mint itt. Ez anyagi jólét a Mindenhatóval szemben arra kötelez bennünket, hogy erkölcsi-ekben és szellemiekben hasonló módon haladjunk. Az életet tisztára elpocsékoljuk, ha csupán oly dolgok felhalmozásával törődünk, amelyek az anyagi élvezeteket biztosítják. Az anyagi jólét alapján kell emelnünk a szellemi élet magasbaszókó épületét s csak ha ez az épület készen áll, fogja nemzetünk igazán teljesíthetni a hivatását. Az anyagi javak jók, jobbak a szellemiek, de legjobb a lélek. Mert a szellemben úgy, mint az egyénben, egyedül a jellem a mérvadó.”

## BEVÁNDORLÁS KANADÁBA.

Idegen munkások elé akadályokat gördítene.

Kanadát is hosszantartó válság sújtotta, amely válságnak ott még soká nem lesz vége.

A kanadai kormány tudja ezt s e miatt elejét akarja venni annak, hogy külföldi munkások beözönlésével az általános nyomor nagyobbodjék.

Hitelt érdemlő forrásból jelentik, hogy a kanadai kormány januárius elsőjével egy rendeletet fog életbe léptetni, amelynek értelmében csak oly bevándorlókat fognak Kanadába engedni, akik ötven dollárnyi készpénzt hoznak magukkal.

Ez nem szól azonban földműveseknek, akik családjaikkal együtt kívánnak Kanadába letelepedni. A földműveseket ezentul is szívesen látják Kanadában még akkor is, ha egy garasuk sincsen.

## A HARAGOS „PÉNTEK”.

Nem fordította az „ördög”-öt németből — németre.

Az egyik clevelandi laptársunknak Péntek nevű „tallózó”-ja haragszik; nagyon haragszik. Haragszik pedig azért, mert visszautasította a Zerkowitz kereskedelmi tanácsos ur ellen mért csipkedéseit, azt a megjegyzést közölkéztünk, hogy az „ördög”-nek németből — németre való fordításával vált — híressé. Péntek ur ezt az ő szellemes modorában rágalomnak bélyegzi, hivatkozik tanukra, akik látták, hogy nem fordított németből és hivatkozik arra, hogy Koch professor könyvkereskedő volt miatta és kiadta az ő német nyelven írt szakdolgozatait. Tehát tud németül. Ezennel elismerjük mi is. Sőt ha Péntek ur nagyon akarja, megengedjük azt is, hogy jobban tud németül, mint — magyarul.

Ez el volna intézve. Csak arra akarunk még reflektálni, hogy Péntek ur a mi szerény és inkább édes megjegyzésünket az ő fordítására vonatkozólag, becsületesül is mondja. Aki ennyire érzékeny, mint Péntek ur, annak különös tiszteletben kellene tartani Mózesnek általa cizált abbeli parancsolatát, hogy ne lopd mások becsületét. Már pedig éppen Péntek ur volt az, aki azért, mert Pásztor Árpád egy neki nem tetsző tárczacikket írt, két lapban is végiggázolt egy asszony becsületén. Éppen a tulérezékeny Péntek ur volt az, aki barátai és jöltevői ellen alattomban gyűjtötte az aláírásokat, amelyekkel mások által gazembereknek akarta bélyegezni őket.

Kedves Péntek ur, valaki lehet nagyon jó német fordító és mégis egyetlenlérzékenykedő. De németül tud Péntek ur. Ezt ezennel ünnepelesen elismerjük.

## VÉRES OLTÁR.

UTÓHANGOK A NEW BRITAINI ESEMÉNYHEZ.

Amióta Ortinszky püspök ur ő meltsósága Amerika földjére tette a lábát, hogy egyrészt főpapi hivatását teljesítse, másrészt pedig híveket toborozzon az ukraïnista rögeszmének, azóta majdnem minden hétnek megvan a maga története. Elszomorító történetek ezek. Vallási szeretet helyett ördögi gyűlöletről, egyetértés és béke helyett békételenségről, lázításról, sőt vérontásról beszélnek.

Bennünket Ortinszky püspök ur működésének vallási része kevésbé érdekel. Annál is inkább érdekel azonban az ő működése magyar nemzeti és társadalmi szempontból. És ezek a szempontok fokozódott küzdelemre szólnak bennünket amaz áramlat ellen, amelynek ha hamarosan gátat nem vetnek az arra illetékes tényezők, úgy a magyarországi bevándorlók jelentékeny részét teljesen elidegenítik Magyarországtól és lelketlenül megfosztják közvagyonától. Nem is arról esik most már szó, vajjon milyen nemzetiségbeli a Magyarországból idevetődött görög katolikusok élére állított püspök, hanem arról, hogy ellentéteket teremt és szál a görög katolikusok között; arról, hogy a vallás szent kötelekével nem csak hogy szorosabban egymáshoz nem fűzi őket, hanem nemzeti izgatásokkal, politikai dogmák, magyarellenes dogmák hirdetésével ellenséges táborokba szakítja őket. Arról esik szó, hogy Ortinszky püspök ur nem kizárólagosan püspök, de egyuttal politikus, aki Krisztus abbeli mondását: „Add el minden vagyonodat, osszad szét a szegények között és kövess engem”, odaértelmezi, hogy annyit kell összeharagosolni, amennyit csak lehet. És ezt különösen a Magyarországból ideszakadt görög katolikusokkal szemben akarja megselekedni.

Magyar papok fáradozásával, magyarországi munkások verejtékével szerzett templomokat EGY dollárnyi vételőn irat át a — maga nevére és kiköti, hogy utódját csak az esetre fogják megilletni azok a templomok, ha az is Galicziából való.

A templom vagy megilleti a püspököt — tehát a főpapot, nem pedig az egyént — vagy nem. Ha megilleti, akkor a templom árát ne fizesse ki egy dollárral és ne biztosítsa a templomot a különféle nemzetiségű görög katolikusok közül esetleg az ő helyét elfoglaló püspöknek azzal a kikötéssel, hogy annak galicziainak kell lenni. Ortinszky urat nem azért küldték ide, mert galicziai, hanem dacára annak, hogy galicziai. Ő azonban mindenekelőtt és mindenekfelett galicziainak érzi és vallja magát, s ezzel idézte elő azokat a szégyenletes bonyodalmakat, amelyek folytán testvér testvér ellen ment s amelyek, amint ezt már régebben jelentettük, Connecticut államban vérontásig, az oltárnak embervérrel való beszennyezéséig vezettek.

Mint másutt, úgy a Connecticut állambeli New Britainben is görög katolikus egyházat alapítottak a magyarországi hívek. Első papjuk magyar ember volt, aki visszament Magyarországra. Második papjuk, a galicziai Velihorsky János, gyengének bizonyult ahhoz, hogy a tulnyomóan magyarországi hívek közvagyonát Ortinszkyre irassa át, amiért is ez utóbbi egy vakbuzgó ukraïnistát küldött a new britaini hívek nyakára Zalitacca O. szeméjében.

Zalitacca urnak elveit ismerték a hívek, s mivel ezekkel megbarátkozni nem akartak, vonakodtak beengedni őt a parokhiába. Zalitacca köréit ez nem zavarta azonban legkevésbé sem. Egy vendéglőben bérelt lakást és onnan járt

el a templomba misézni, akár akarták a hívek, akár nem. Ortinszky püspök urhoz fordultak azzal a kérelemmel, küldene nekik magyarországi papot. Válasza ez volt: Ha Zalitacca urat papjuknak elismereni nem akarják, egyéig nem kapnak papot.

Igy nyilatkozott meg a püspök szeretete a hívek iránt!

Homesteaden a magyar görög kath. egyház papját azért nem akarja Ortinszky ur az állásában megerősíteni, mert a hívek választották őt meg papjuknak, a new britainit nem akarja máshova helyezni, mert a hívek nem választják meg. Ez az eljárás arra enged következtetni, hogy Ortinszky ur inkább a katonai pályára való, mint a papira.

De térjünk vissza New Britainre. Zalitacca ur a nép ellenkezése dacára beköltözött a parokhiába s nyomban kijelentette a kurátoroknak, hogy az egyházat átírhatja a püspökre.

A kurátorok tiltakoztak, mire a derék pap ekképp rivallt rájuk: „Judasok, én a templomot az ukraïnista püspökre iratom, mert nekem ő parancsol, nem pedig ti”. Megmondta abból az alkalomból nekik azt is, hogy ezentul nem a magyarországi oroszok, de az ukraïnisták egyházi énekeit fogják a templomban énekelni.

Ennek a nyers és felháborító erőszaknak a gyümölcését meghozta mindjárt a legközelebbi vasárnap.

A magyarok a kérdéses vasárnapon az ő szokásos énekeiket énekeltek. A galicziainak az ukraïnista énekeket zengték el. A kántor peddig, aki szintén magyarországi ember, a magyarországiakkal tartott.

A pap erre az oltár előtt a néphez fordult és intett a csatlósáinak. Erre, akárcsak előre megbícszelték volna a dolgot, megrohanták, agyba-főbe verték a kántort. Mások felkapták az oltártól a gyertyatartókat, megragadták az imakönyveket, a zászlórudakat és nekimentek a magyarországiaknak.

Néhány pillanat múlva Isten oltára romhalmazzá, Isten háza iszonyatos vérfürdő színhelyévé vált.

A pap a sekrestyébe menekült, ahonnan később rendőrök kísérték át a parokhiába. Tizenöt ember sebesült meg súlyosabban. Az ukraïnistákat annyira elfogta a düh, hogy egymást verték abban a hiszemben, hogy magyart döngögetnek.

Ime, a vérnyomok, melyek Ortinszky püspök ur itteni működését jelzik. S a magyar kormány még mindig tétlen. Pedig van ezekről a dolgokról tudomása. Meddig vár? Mit akar? Azt akarja, hogy a magyarországi görög katolikusok végképp elszakadjanak Magyarországtól? Azt akarja, hogy a vérfürdők megismétlődjenek itt Magyarország nagyobb dicsőségére?

A görög katolikusok csakugy, mint a többi magyarok azért jöttek ide, hogy dolgozzanak s hogy békés munkálkodásukból készségesen áldozzanak Istennek és neizetiségük oltárán. Ha a magyar kormány segítségével e békés emberek közé azért jött egy püspök, hogy munkálkodásukat megzavarja, hogy farkasok módjára állítsa őket egymással szembe, akkor ezek a szerencsétlen emberek nem fognak többé szolgálni sem Istent, sem hazát.

De mit törődik ezzel a nemzeti kormány!

S mit törődnek ezzel mindazok, akik „tanulmányozni” jönnek ide a magyarság viszonyait! Rigó Jancsihoz a Harlem Casinoba nem vízi el senki a véres oltárt, tehát nem látják.



tam, megszólított egy uriember, akit mint megbízható egyént ismertek, s ő adta át nekem a fenti híre vonatkozó kéziratot azzal, hogy küldjem be a szerkesztő urnak. Minthogy az illető ur más alkalmakkal is szolgált hírekkel, amelyek az utolsó betűig valóknak bizonyultak s miután különben is uriembernek ismertem, a közleményt habozás nélkül beküldtem. Mikor ma, október 28-án, a czáfolatot olvastam, telefonon mindjárt felhívtam a szóbanforgó uriembert, aki beismerte, hogy a czáfolat felel meg a valóságnak. Öszintén sajnálom, hogy ily hírt adtam le, melyet megczáfolni kellett, de ismétlem, hogy jóindulatulag történt. Kiváló tisztelettel *Scmsey Árpád*.

A CLEVELANDI ÖNKÉPZŐK MUALTSÁGA. Lapunk előző számára megkésve érkezett a tudósítás a *Clevelandi Önképzőkör*-nek október 25-én megtartott mulatságáról. A kedélyes estélyt *Hoffer Imre* nyitotta meg tapraesett beszéddel. Majd előadták a *„Hármas Szövetség”*-et, amelynek szereplői közül méltán részesültek a bőséges tapsokra *Oláh Iduska*, *Komáromi Erzsike* és *Roth Erzsike* s dícsérettel említhetők *Kraff Margitka* és *Pecsek Erzsike*. A férfszereplőknek is jutott a tapsokból, amelyekre ők is részesültek. A mulatságon résztvettek a *Clevelandi Athleta-klub* tagjai, akik *Birkás Adám* zenéje mellett kitünően elmulattak.

VAN-E, AKI RIZSÁK JÁNOS NEVÉT NEM ISMERI? Ez a kérdés igazán jogosult. Nehezen hiszünk, hogy akadna Amerikában magyar ember, aki nem ismeri *Rizsák János* passaic-i bankár honfitársunknak nevét. S mindenki tudja, hogy ehhez a névhez vasszorgalom, szigorú lelkiismeretesség, aranytiszta becsületesség fűződik. De fűződik ehhez más is: az a telkes jóindulat, amellyel *Rizsák János* minden magyar ember iránt viseltetik. Sok ezerre rug ama magyaroknak száma, akik *Rizsák János passaic-i* 127 második utcai bankházában megfordultak. És mindenki, akinek valaha dolga volt *Rizsák Jánossal*, csak a legmelegebb elismerés és hála hangján emlékezik meg arról a talpig becsületes, jóindulatú és áldozatkész magyar üzletemberről. Üzleti pontosságáról a levelek ezrei tanuskodnak. Egyet ideiktatunk: „*Tek. Rizsák János* urnak, *Passaic, N. J.* Megköszönöm tek. *Rizsák* ur, az ön jószágát s szorgalmát, amiért kérésemet elintézte s az összeget, mondhatom csekély leszámitás mellett nekem, mint a valámít. Meg is mondtam...

De ekkor már bekapcsolta a midert, föltette a bajszkötőt s elvágott a légyesapón. Vacsorára hiába vártuk Matyit, pedig nagymama erősen érdeklődött iránta. Később a mademoiselle jelentette, hogy a kis fiú már elaludt. Oly édesen játszadozott, hogy játéka mellett el is pihent. Volna lelke valakinek felkelteni? Senkinek sem volt.

— De vajjon mit akart megmondani? — békétlenkedett a nagymama.

Az atyafiság nevetett. Ugy felrikkantva, ahogy megszabadulás után szokás, aztán egy kicsit elnyujtva, ahogy hiába hozott áldozatokat sajnálunk. Ez a hang bizonyosan Rousseaut és társait kereste valahol.

— De hát mit?

— Ugyan, nagymama. Semmit. Lindának öt kis fia lett reggel, ezt megtudta s ez volt az ujságja, — felelt majdnem egyszerre az egész kompárja.

Aztán nem beszélünk többet erről. Nem tűnődünk Lindával s a kis kölykeivel. Ugyan nagy dolog is ez falun, aztán nem is vagyunk mi gyerekek...

De a kert nagyon szép lett odagatták. A holdat uszó fellegek takargatták s a csillagok fátylan át, bágyadtan néztek le. Erős lett a virágillat, a tó víze meg-megesobbant, aztán mélyen elhallgatott. Az egész világot átölelte az a békés nyugalom, melyet csak keservezen kiáltoztak valaképpen után tudunk igazán megbecsülni. Nini, a kazlak épek, nem dulták fel barbár tüzőltök. Hatalmába kerít a mámoros könnyelműség s újra elkezdünk égg szivarral járni a kazlak között...

A kadét nem fért a bőrben:

— Nézzük meg a kis kutyákat!

Hát nézzük. Folyton, egész este ezt néztük. Előbb társaságban, majd egyenként, végre párosával. A kékszemű asszony a szalmaövegyvel, a kadét a fiatal lánnyal, amint illik. Végre a nagypapa is elindult, a hetke szóbalányra támaszkodva, nehogy valami baj essék.

alulírottak kézbesítette. Fogom honfitársaimnak ajánlani a legjobb erőmmel s figyelemmel kísérem, akinek bármi ügye lesz is és szüksége, fogom ajánlani honfitársaim figyelmébe. S fogadják a legmélyebb köszönetemet. Kelt *St. Louis, M., 10—22., 1908., Dankovics és családja.*

Mi is azt mondjuk, amit a messze *St. Louisban* élő *Dankovics* honfitársunk mond: a magyarok figyelmébe ajánljuk *Rizsák Jánost*, a címe: 127 Second street, *Passaic, N. J.* — Keresse őt fel levélben, vagy személyesen mindenki, aki pénzt küld az ő-hazába, aki hajójegyet vásárol, akinek peres ügyei vannak elintézendők.

„A BEVÁNDORLÓ KARÁCSONYI SZÁMA. Ismételve felhívjuk olvasóink figyelmét karácsonyi számunkra, melylyel az idén meglepjük az amerikai magyarságot. A jónál is jobbat fogunk nyújtani. A hazai írók legelőkelőbbjei fognak a „Bevándorló” karácsonyi számába írni. Közülük csak néhányat említnék fel egyelőre: Dr. LENGYEL ZOLTÁN, országgyűlési képviselő, a budapesti „A Nap” főmunkatársa, IGNOTUS, a „Nyugat” főszerkesztője, a „Magyar Hírlap” szerkesztője, PÁSZTOR ÁRPÁD, a „Pesti Napló” jeles munkatársa, SZABOLCSKA MIHÁLY, a kiváló költő és mások. A *Bevándorló* karácsonyi számát kedves emlék gyanánt fogja megőrizni a lapunk minden olvasója. A karácsonyi szám HUSZONÖTEZER példányban fog megjelenni s így hirdetésekre felelt alkalmas. Hirdetési díjak dolgában forduljanak hozzánk mihamarabb, hogy a hirdetések kellő beosztásáról gondoskodhassunk. Levelek így címezendők: *Bevándorló, 327 East 13 st., New York.*

A NEW YORKI REFORMÁTUSOK HANGVERSENYE. Érdemes munkára vállalkozott tisz. Harsányi László, a new yorki 14-ik utcai ref. hitközség lelkésze, amikor egy ingyenes magyar iskola létesítésén fáradozott. Ez iskola érdekében rendeznek *jövő vasárnap, november 8-án a Webster Hall* nagytermében fényes hangversenyt, a mely még a magasabb igényeket is ki fogja elégíteni. A nemes cél, a magyar iskola fentartása megérdemli, hogy a hangverseny iránt nagy érdeklődést tanúsítsanak a new yorki magyarok, akkorát, hogy a Webster Hall zsúfoltságig megteljen.

CONNELLSVILLE ÉS KÖRNYÉKE. A hűveivel való érintkezés megkönnyebbitésére főt. *Fényes Lajos* connelville-i plébános *Connelville és Környéke* cím alatt lapot ad ki, mely havonta háromszor jelen meg. A kis lap nagyon ügyesen van szerkesztve és szépen szolgálja a kitűzött célt. Nagy sikert kívánunk az új kollégának, *Fényes* főurnak.

VAY GRÓF KÖNYVE. *Vay Péter* gróf pápai prélat, aki tudvalegőleg közzöttünk, New Yorkban is élt, könyvet írt Amerikáról. A könyvet az a nemes szellem lengi át, amely a gróf papnak sajátja.

KIS TÜKÖR.

„It magyarul beszélnek.”

Pittsburgban történt, hogy egy magyar ujságügynök meglátja egy nagy üzlet ablakában kiírva:

„It magyarul beszélnek.”

Valamit kellett vásárolnia, gondolta, megveszi a magyar üzletben. Bement hát és elkezdett magyarul beszélni. A kít megszólított, az nem tudott magyarul, tovább utasította egy másik segédhez, az egy harmadikhoz. Így adták kézről-kézre, míg végre egy félóra után eljutott az üzlet irodájába. Ott is magyarul beszélt természetesen s a kereskedő csak bámult rá, mint a borjú az új kapura.

De erre már kifakadt a magyar is és angol nyelven mondta:

— Az ördögbe is, minek van kitéve az a tábla? Ki beszél itt magyarul?

Ki beszél? Aki vásárolni jön, kérem, az beszél magyarul.

Hogy kell számlát fizetni?

Egy amerikai magyar íróember arról híres, hogy vagy nem tud, vagy nem akar fizetni. A vendéglősn és szivar-kereskedőn kívül talán még soha sem fizetett senkinek. A nem fizetés mindig olyan hatáson tudja előadni, hogy a hitelező megdöbben és zavarba jön.

Két ilyen esetről számol be a „Kis tükrő” egy hűséges olvasója.

B. nyomdász kért pénzt az említett úrtól. Valami nyomtatványok árát. Ezt a választ kapta:

— Hígyje el, nincsen egy árva centem sem, — de vegye tekintetbe, hogy én frissítettem fel Magyarországi szellemi életét!

A nyomdász után egy alkalmazottja kérte sok heti fizetését. A válasz ez volt:

— Pénzt nem adok, ellenben köszönje meg, hogy velem egy levegőt szívhattott.

Ki az ur a háznál?

Van New Yorkban egy ur, Csality a neve. Ir és olvas, ez a foglalkozása. A budapesti vaskereskedők szaklapjába vaskövetkezetességgel humoros szakezikkeket ír. Hogy az ő humoros szakezikkéi mennyire kapósak, azt legfenesebben az amerikai magyar lapok igazolják, amelyek átveszik a budapesti napilapokból, amelyek viszont az említett szaklapból ollózzák ki.

Ilyen módon nem egyszer ímegek Csalityval, hogy egy-egy amerikai magyar lapot olvassa öntudatlanul is felkiált:

— Ejnye, de szellemes!

S mikor észreveszi, hogy az harmadik melegítése az ő hazaküldött szakezikkének, akkor elpirul, de azért bizonyos elégedettséggel konstatálja:

— Egyszer van valami szellemes benne, azt is én írom.

Történt azonban, hogy Csality ur egy szép napon megkapta a kinevezését egy amerikai nagy intézményhez. A főnöke azonban leány, aki már nagyon tekintélyes állásban van, aki azonban szintén magyar. Csality honfitársunk nőtlen ember, pedig otthonülő, esendes természete után itélve az Isten is férjnek teremtette.

A kinevezéssel egyidejűleg természetesen megindult a kombináció s a jóbarátok hamarosan megállapították, hogy Csality legokosabban cselekszik, ha feleségül veszi a főnököt.

— Nem lehet a! — szólt nyugodtan Csality, — nagy bajok származnának abból.

— Miért, az Isten áldja meg?

— Miért? Mert akkor rövidesen el kellene hagynom az állásomat.

— ? ?

— Igen. Ott ő lenne a főnököm, idehaza meg én lennék, mert papucshős nem akarok lenni. Hát én, amiért ő szigorú főnököm nekem, szigorú lennék otthon, ő ott tapadna nekem, én itthon, nem lenne nyugtunk soha, el kellene válnunk, le kellene köszönni az állásomról, boldogtalan lennék én, boldogtalan lenne ő, csak azért, mert ő a főnököm.

— Hát ezen még lehet segíteni!

— Lehet, lehet, de van ám ennél nagyobb baj is.

— Mi az?

— Az, hogy nem is akar a feleségem lenni!

Akra.

FELTÁMADUNK.

A kecskeméti zsidótemető kapuja.

A kecskeméti zsidó hitközség nemrégiben elhatározta, hogy a temető régi, rozoga kapuját lebontatja és a helyébe szép, új és monumentális kapuzatot építtet.

A hitközség felszólított több építész, hogy csináljanak terveket az új kapuzathoz és amelyeknek a terve a legjobb és legszebb lesz, azt megbízzák az építéssel.

Több terv érkezett be és ezek közül ki is választottak egyet. Roppant tetszett mindenkinek ez a terv, mely egy egész kis bástyaszerű épületet mutatott, közepén a széles kapuval, mely fölé aranybetűkkel került volna a felírás:

„Feltámadunk”

A hitközség, mielőtt kiadta volna a munkát, a tervet a bő leírással együtt betejesztette Kecske-méti város tanácsához, a terv jóváhagyását és az építési engedelm kiadását kérve.

Noha a hitközségnek néhány előkelő vezetőjére személyesen is eljárt a dologban Kada Elek polgármesternél, a város tanácsa — a mérnöki hivatal előterjesztésére — nem adta meg az építési engedelmét. Bizonyosan valami hiba volt a terv körül.

A hitközség visszakapta a kérvényét az elutasító határozattal és a mellékletekkel: a tervvel és a leírással együtt. Összeült ismét a vezetőség, hogy intézkedjék a temetői kapuzat ügyében, még

AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY. Tel.: 4040 ORCHARD.

A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége tisztelettel értesíti összes vevőit, hogy az általa Amerikába importált

MÁGYAR BOROK, PÁLINKANEMŰEK ÉS LIKÓRÓKRÓL szóló új nagy árjegyzékét most adta ki.

Levélbeli megkeresésre szívesen beküldi az árjegyzékét a válatat new yorki kirendeltsége.

Levélczím: LEOPOLD MOLNÁR, Pres. 200 E. 10th ST., NEW YORK CITY.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG ALAKULT 1906. FEBRUÁR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO.

A Szövetség célja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Ösztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz:

515 SUPERIOR BUILDING, CLEVELAND, O.

Old Vienna Restaurant Co. 115 LENOX AVENUE, NEW YORK. URBACH S. elnök, RUDNER S. manager. Elsőrangú magyar konyha. — Kitünő italok. — Czigányzene.

LANGER H. SÁNDOR ÉS TÁRSA 1452-3 Ave., New York. Uj üzlet, Uj árak, Uj elvek. LEGOLCSÓBB KÉSZPÉNZ-ÁRAK.

Thomas F. Burke TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ 363 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

egyszer megvizsgálták a terveket és felolvasták a leírását. Ekkor egy kis margójegetet vesznek észre a beadványban. Annak a sornak a végére, amely arról szól, hogy a zsidó temető új kapuja fölé az lesz írva: „Feltámadunk”, valamelyik éppen nem filozemita érzelmű városi hivatalnok vörös tintával odabigyesztette: „Még csak az kéne!”

ELŐFIZETŐINK.

Kellemtlenség elkerülése czéljából minden héten e helyütt fogjuk nyugtatni a „Bevándorló”-ra való előfizetőseket. Aki az egyik héten akár úgynöknek, akár posta útján fizetett s a fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett Monessenben főt. Dénes Ferenc; Trentonban N. Szabó Ferenc; Bridgeporton Petró József; Passaicon főt. Messerschmidt Géza, Volkendorfer Kálmán; Bayonneban főt. Szabó Tamás; Elizabethporton Mihálok és Pankuz; Perth Amboyban főt. Grócs Ferenc.

Félcévre fizetett Trentonban Koscsó Pál, Scheder Antal, Volz Dávid, László Mihály, Vaniesko József, Markovics Emmy, Olár Miklós, Franczovszky Mihály, Buckelhammer A.; Perth Amboyban Heksch Jakab, Kappellári József, főt. Csöpey Gábor; Somervilleben Barkassy Endre; Bayonneban Zapoloczy József; Elizabethporton Trauner János; Passaicon Lehoczky József, Szabó János, Krámer Sándor, Tóth Pál, Tóth Mihály, tisz. Kuthy Elemér, Szívós László, Simon Lajos, Molnár István; St. Clairen főt. Artimievics Emil; Daytonban Spisák János; Clevelandban Roth J., Ecker S.; Homesteaden főt. Roskovics Szilárd; McKeesporton Fekete Balázs, dr. Király Albert, tisz. Csutoros Benjámin, Krow testvérek; Johnstownban Rohánszky Dezső; Magyarországon Nagybereszán dr. Artimievics G. Gyula.

Negyedévre fizetett McKeesporton Czeranko József, Guttman S.; Trentonban Drahovszky J.

REPUBLICAN TICKET For President WILLIAM H. TAFT For Vice-President JAMES S. SL RMAN

For Electors of President and Vice-President CHARLES H. DUELL JOHN G. WICKER LEANDER B. FABER STEPHEN J. BURNBOW ALBERT REED LATSON HARMON W. CROSEY SAMUEL S. VOSHELL CHARLES S. DEVOY R. ROSS APPLETON GEORGE S. HUSCH CHARLES S. ADLER HERMAN L. SCHRADER GEORGE J. SEABURY MARTIN STEINTHAL FELIX M. WARBURG HENRY S. JOHNSTON LEOPOLD STERN AMEROSÉ O. NEAL LOUIS SILVERSTEIN FRANK K. BOWERS FRANKLIN Q. BROWN OTIS H. CUTLER EUGENE VAN LOAN ALBA M. IDE LOUIS I. WALDMAN HENRY E. HUNTINGTON GEORGE FREDERICK BOYLE ASA O. GALLUP WILLIAM GARY SANGER JAMES B. WISE DANIEL M. EDWARDS CELORA E. MARTIN ALLEN LOMIS PHARCELLE V. CRITTENDEN ARTHUR ANKORY HOUGHTON GEORGE W. WHITEHEAD JOHN D. KAMMAM WILLIAM F. WENDE JULIUS LINCOLN For Governor CHARLES E. HUGHES For Lieutenant-Governor HORACE WHITE For Secretary of State SAMUEL S. KOENIG For Comptroller CHARLES H. GAGGS For Treasurer THOMAS B. DUNN For Attorney-General EDWARD B. O'MALLEY For State Engineer and Surveyor FRANK W. WILLIAMS For Associate Judge of the Court of Appeals ALBERT HAIGHT

SZEGEDY J. R. ur, aki azelőtt Passaicon képviselte a Bevándorlót, most Scranton, Wilkesbarre és Hazleton környékén működik a Bevándorló részére. Előfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadja: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Clevelandi irodánk: 4813 Portland Ave., Cleveland. Irodavezető: Braun Ferencz. Trentoni iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre... \$3.- Egyesült Államok egész évre... \$2.50 Magyarország egész évre... \$4.-

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Cleveland offices: 4813 Portland Ave. Manager: Frank Brown. Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year... \$3.- For the United States, 1 year... \$2.50 For Hungary, 1 year... \$4.-

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

Kovács Kálmán szerkesztő lapjának mult heti számában azt mondja, bizonyítsa be valaki, hogy az Ortinszky-ellenes papok magyarok.

Feltéve, szerkesztő-plébános ur, hogy nem magyarok, ezzel még korántsem volna igazolva az, hogy a magyarországi görög katolikusok élére magyarellenes püspököt kell állítani.

A republikánus kormány tudvalevőleg egész csomó pert akasztott az olajtruszt nyakába. Rockefeller, az olajkirály, ezért most bosszút állt. Kijelentette, hogy Taft-ra fog szavazni. És a demokrata lapok siettek világgá kürtölni, hogy Rockefeller és Taft szoros barátságba léptek.

Kovács Lajos new yorki plébános tudvalevőleg védelmébe fogadta az ismeretes Páldy-ügyben az ő pajtását, Dienes Márton. Egy levélben megfenyegette mekkesportit oltártésvérét, Kovács Kálmán plébános-szerkesztőt, hogy Dienes Márton hatalmas hazai összeköttetései révén porrá fogja zúzni Ortinszky püspököt, ha Ortinszky hivatalos magyar lapja szellettetni merne Dienes Márton viselt dolgait.

Dienes Márton ezért gyorsan fizet. A lapjában megvédi Kovács Lajost, a miért ez a magyar Szvergánt azzal az indokolással közölte ki egyházközségéből, mivel származására nézve oláh. Magyar lap Amerikában szintén út egyet egy emberen, aki itt is magyaroknak akar bizonyulni. Persze, DIENES MÁRTON lapja teszi.

A Magyar Amerikai Bank haladásáról értesülünk a — budapesti lapok utján. Mesés haladásáról. E haladásnak, habár Boros ur, a bank alnöke, el sem hiszi, mi igazán örülünk. De nem lepődünk meg rajta. Új erőken gazdagodott a bank. Most már Dienes Mártonon kívül még Antal Jenő urat is maga mellé vette Boros ur. Dienes Márton és Antal Jenő. És mindegyikük magyar lapot is nevez magának, amelylyel a „bank érdekeit” előbbrevízi. E megbízható és tekintélyes emberek az ő megbízható és tekintélyes lapjaikkal most már csakugyan mesés lendületnek fogják vinni a bankot.

November 10-én fogja Andrassy Gyula a képviselőház elé terjeszteni a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatát. Nem kételkedünk benne, hogy a választói jognak ez a törzalkotás törvényre fog emelkedni. De a javaslatlaltal a nemzeti kormány is eltorzította magát s mint torz fog szerepelni a nemzet történelmében.

AMERIKAI DOLGOK.

SZAVATARTÓ BETÖRŐK. A New Jersey állambeli Perkins-féle házban két hét előtt betörök jártak, akik a ház nő lakóit, — férfi nem volt otthon egy sem, — a lehető legdivariablebb formában felszólították, adják elő értéktárgyaikat, ami meg is történt. A rablók azután nagy sietve zsebbe gyömöszölték az értéktárgyakat és ismét a lehető legdivariablebb hangon sajnálkozáskat fejezték ki, ha netalán a hölgyeket megijesztették volna és biztosították őket, hogy az ékszereket visszaszolgáltatják. És ime, pénteken este a Perkins-nővérek postán egy gyűrűt, egy keresszetet, egy medaillont és minden leány egy rózsacsokrot kapott. Igaz, még 500 dollár értékű ékszer a rablók-nál van, de Perkinsék kezdenek reménykedni.

AZ INDIÁNUS ANYÓS se különb a többinél. Ezt kell következtetni abból, hogy Ice Miklós, a Sioux-törzs egy tagja, a South Dakota állambeli Bismarkban, mint egy hátrahagyott leveleiben mondja, „pokollá lett életemet inkább eldobom magamtól, semhogy az anyósomtól kinezni hagyjam magamat”. Mert Ice Miklós föbelőtte magát az anyósa miatt, vagy amint fentemlített levelében mondja: „jobb vadászterületet megyek keresni”.

ROCKEFELLER TAFTRA SZAVAZ. Rockefeller D. János, a petroleumkirály egy interjúval újságíró előtt kijelentette, hogy ő Taft-ra szavaz. „Mindig republikánus voltam. Ez azonban ma alig jöhet számba, mert ebben a választási harcban személyek játszanak szerepet s nem elvek, mert hiszen Taft a kipróbált politikát akarja folytatni és nem szándékozik kalandos kísérletekbe bocsátkozni. S mert én hiszek ebben a politikában és Taftot erre az állásra tehetségesebbnek és alkalmasabbnak tartom, mint ellenjelöltjét, hát reá szavazok.”

AMERIKA GAZDAGSÁGA. Washingtonban a geológiai hivatal most állította össze az Egyesült Államok ásványtermeléséről szóló statisztikát. E szerint a kimutatás szerint 1907. évben az ásványtermelés értéke 2069 millió dollárt tett ki, amiből az érczet tartalmazók 903 milliót képviselnek. Az ezt megelőző évben az ásványtermelés értéke csak 1904 millió dollár volt.

AZ „EJ LOVAGJAI”. Tennessee államban 86 embert, tagjait az „Ej lovagjai” társaságnak, letartóztattak és vád alá helyeztek Rankin kapitány meggyilkolásáért. A megindult vizsgálat során 36 emberről már bebizonyosodott, hogy a gyilkosságban semmi részük sem volt s már ki is bocsátották őket a vizsgálati fogságból. Hatról ellenben bebizonyosodott, hogy ők vezették a többi s már ezeket el is szállították Nashvillebe, ahol a tárgyalás le fog folyni.

LÉGHAJÓVERSENY. Müller és Wild kapitányok a California állambeli Los Angelesben a „United States” és az „America” nevű léggömbökön versenyrepülést fognak rendezni. Az hízik, hogy világrekordot fognak elérni. A „NÉGYSZÁZAK” GYÁSZÁ. A newporti és new yorki legelőkelőbb társaságok, a legfelső „négy százak” társaságát súlyos csapás érte. A társaság lelke, Astor Vilmosné, 78 éves korában meghalt.

JÓL SIKERÜLT OPERÁCIÓ. Körülbelül két esztendő előtt Northrop Herbert orvosstanár Philadelphában megoperált egy részeges tolvajt. Az operációt egy véletlen következtében történt baleset miatt az agyon kellett végrehajtani. Ez az operáció körülbelül két esztendő előtt történt. Azóta a tanár nem szolt senkinek, várta, az eredményt. S az eredmény most már kétségtelen. A megoperált sem nem iszik, sem nem lop.

BOSZORKÁNY-FOGÁS. Kentucky állambeli Lexingtonban Gregory Erzsébet, egy néger leány, panaszát emelt Tillman Lizi nevű öreg néger asszony ellen a rendőség előtt. Illetve nem is panaszkodni ment, hanem ijedtében futott oda, mondván: „engem is megbabonázott a boszorkány”. A néger lakosság úgy fél a „boszorkány” Tillmanétől, hogy mozcizanni sem mer. A rendőrbíró, hogy a retteggő négerket megnyugtassa, maga elé hívatta a „boszorkányt” és miután megígértette vele, hogy nem őrzi többé a boszorkánykodást, szabadon bocsátotta. Erre aztán megnyugodtak a négerék.

HULLA A KOFFERBEN. A New Jersey állambeli Summitban levő gyár mögött a bokrok közt a rendőség egy utazótáskában egy férfitöltetre bukkant. A dolgrol a gyár két munkása

már egy hónap előtt tudott, de nem mertek szólani, mert félték, hogy gyanuba keverednek. A nyomozásnak eddig semmi eredménye sincsen.

JÓ PÁRTI. Olyan jó házasságok, mint a Connecticut állambeli Candau-ban a 23 esztendő Bird G. Frigyes, a Brown-céggé megszároslegénye kötött, még talán nagy sietve zsebbe gyömöszölték az értéktárgyakat és ismét a lehető legdivariablebb hangon sajnálkozáskat fejezték ki, ha netalán a hölgyeket megijesztették volna és biztosították őket, hogy az ékszereket visszaszolgáltatják. És ime, pénteken este a Perkins-nővérek postán egy gyűrűt, egy keresszetet, egy medaillont és minden leány egy rózsacsokrot kapott. Igaz, még 500 dollár értékű ékszer a rablók-nál van, de Perkinsék kezdenek reménykedni.

ERDŐTŰZEK. New York államban megindult a vizsgálat aziránt, hogy New York államban az erdőtüzeket mi idézte elő? Eleinte azt hitték, hogy a vasutakból kipattant szikra, később pedig, hogy gyújtogatók. Ez utóbbi volt a tulajdonképpen tény, de ennek is volt egy különös indító oka. A munkanélküliek ugyanis, akik már a jótékony adományokra sem nagyon számíthatnak, gyújtogatták fel az erdősegeket, hogy ilyen módon az erdőoltásnál két dollár napszámhoz jussanak. A legnagyobb tűz a Rockefeller erdejében pusztított.

HADBÍRÓSÁG ELŐTT. Fort Wayneben összeült a hadbíróóság, hogy Cornman Dániel ezredes felett ítéletet mondjon. Az ezredes, aki egyre csak ártatlanságát hangoztatja, azzal van vádolva, hogy a katonaság számára szállított anyagokat saját hasznárá fordította.

AZ ERIE-VASUTTÁRSASÁG, mint a New York állambeli Elmírától jelentik, az eddigi fizetési rendszert megváltoztatta. Eddig ugyanis félhavasított fizették a munkásokat, míg az új intézkedés szerint, mely azonban a vasutársaság törvényeibe ütközik, havonként fogják a munkásokat fizetni.

TAFI MELLETT. A new yorki Broadway és ötödik Áyemen szombat legalább hatvanezer ember tüntetett Taft mellett. A felvonulást a közönség természetesen előre tudta s a kijelölt útvonalon közel egy félmillió ember tolongott. Kétszáz zenekar volt ki a tüntetéshez.

KUFFLER MIHÁLY ur New Brunswickon és környékén képviseli a „Bevándorló”-t s mint ilyen, előfizetési díjakat felvehet és nyugtázhathat.

Mindenféle HAZAI PERES ÜGYEKET, JOGI, KATONAI, TELEKKÖNYVI ügyeket, ADÁSVÉTELI szerződéseket, VEGRENDELTEKET, MEGHATALMAZÁSOKAT, AMERIKAI UTLEVELEK megszerzését, FORDÍTÁSOKAT stb. gyorsan és pontosan elintézi. MAKRAY ALADAR KÖZJEGYZŐ 327 E. 13th St., New York City.

HÁJÓ ÉS VASUTJEGYET VÁSÁROLNI, BARNÉLY IRÁNYBA, PÉNZT AZ Ő-HAZÁBA KÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGJOBB KISS EMIL BANKÁRIÁL 104 SECOND AVE. NEW YORK TIZ ÉVE PENÁL

DEUTSCH TESTVÉREK BANKHAZA 319 East Houston st., New York Törvényes képviselői a legjobb hájónalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon. Pénzküldemények továbbítására az őházába a legmegbízhatóbb cég KÖZJEGYZŐI HIVATAL. Magyar kölesönkönyvtár, tűzbiztosítás, csomagok kihozatala és házaszállítás. Levélcím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

John Bozzuffi Bankár és Hajózási Ügynök 1149 FIRST AVE., NEW YORK. [A 63-ik utca sarkán.] Hajójegyeket árúsít Európába és Európából. Pénzeket pontosan elküld Európá minden országába. Betétszámlákat nyit felek számára.

A NÁGYVILÁGBÓL.

AZ IFJU-TÖRÖKÖK TERVEL. Smyrnából az a hír érkezett Párison keresztül, hogy az ifju-törökök most Abdul Hamid szultánt akarják megfosztani a tróntól és helyére a harmadik fiát ültetni. Ennek a tervnek a lelke állítólag Teffik pasa, a török külügyminiszter. Tény az, hogy a testőrök ellenőrzésére katonaságot rendeltek be Konstantinápolyba.

CSEND VAN. A cseh tartománygyűlést feloszlatták s az osztrák kormány azt hitte, hogy ezzel fog még majd csak igazán kezdődni a csehek németellenes tüntetése. Hanem másként történt. A nagy láрма, mintha csak kettévágták volna, megszűnt a tüntetésekkel együtt.

KIÜRITVE. Mint lapunk mult számában említettük, Ausztria-Magyarország a Novibazár-szandsákok megszállva tartó katonaságnak visszavonását megkezdte. Mint egy tegnapi bérekezt kábelüregény jelenti, már az utolsó osztrák-magyar katona is kivonult a novibazári kerületből. A Novibazár-szandsák Montenegro, Szerbia és Bosznia között fekszik és így fontos katonai szempontból Törökországra nézve. — Ausztria-Magyarország e legújabbban tett lépését természetesen követte az összes hatalmakkal, amire Franciaország már meg is küldte a jegyzékét, melyet Bécsben nagy megelégedéssel fogadtak. — Az osztrák-magyar külügyminiszter azonban tartott attól is, hogy Szerbia majd galibát fog igényezni csinálni Boszniában és Hercegovinában s éppen azért már ennek leghatározottabban meg is tette intézkedését.

SZÉNTA A BEKE. Lapunk mult számában írtuk meg, hogy a nagyhatalmak ráüzentek Bulgáriára, hogy ha nem lép rögtön a békés utra Törökországgal szemben, akkor nem ismerik el a függetlenítést. Hát a kardesörtető Bulgária pártis is szót fogadni és, mint egy Párison keresztül érkezett kábelhír mondja, már szerencsésen nyelbe is ütötték a dolgot.

VISSZAVONT KATONÁK. Egy pekingi kábelüregény szerint Oroszország és Japán visszavonja Kinából a mindenfajta, legfőképpen azonban a vasutak őrzése czimén kirendelt katonaságot.

A NŐI JOGOK HARCZOSAI. Londonban a női jogokért való tüntetés alkalmával a rendőség egy csomó asszonyt letartóztatott, akiket a bíróság egyenkint 25 dollár pénzbírságra ítelt. A mártírság után vágyakozó asszonyok természetesen nem fizettek, hanem hajlandónak nyilatkoztak ahelyett a kethónapot leülni. Kettő azonban a rendőség ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és súlyos testi sértés miatt vádat emelt.

KAVARODÁS A PARLAMENTBEN. A londoni alóházban Burns János képviselő a munkanélkülieket illetőleg beszédet tartott, melyben a többek között a következőket is mondta: „Háromszor voltam Amerikában s az amerikai és angol munkanélküliek között azt a különbséget találtam, hogy az angolok többet isznak”. A képviselőt leabuzgolták és olyan zsvaj támadt, hogy nem folytathatta a beszédét.

A PÁNSZLÁVIZMUS. A londoni „Times” című újságban megjelent ezikk szerint Oroszországban a pánszlávizmus harcász kedvben nyilvánult meg abból az alkalomból kifolyólag, hogy a Balkánon a németek nyomulnak előre s kiszorítják a szlávokat teljesen. Oroszországban valóságosan lázong a nép emiatt s a kormányt okozza, amiért a déleuropai szlávokat a német faj által ki hagyja szorítani. Az orosz дума elnöke a szerb szkupstina elnökétől sürgönyt kapott, amelyben Szerbia, Montenegro, Bosznia és Hercegovina lakosainak nevében kijelenti, hogy Boszniának és Hercegovinának Ausztria-Magyarországhoz való csatlósát megakadályozzák s ehhez Oroszország népének támogatását kéri.

A CZÁRNÁL. György szerb trónörökös Miklós orosz czár kihallgatásán fogadta. A czár a kihallgatás során talált alkalmat arra, hogy György hercegrek Ausztria-ellenes viselkedését rosszalja s megmondta neki, hogy Oroszországban azzal nire sem fog menni. — György herceggel egyidejűleg fogadta a czár Pasic volt szerb miniszterelnököt is, aki meg egyenesen a czérből jár-kei Oroszországban, hogy a szerbek Ausztria-Magyarország-ellenes politikájának megnyerje a muszkákat. Természetesen erre nagyon kevés a ki-

látás és ezért érthető, ha Pasic azt mondja, hogy „ha Oroszország nem támogat bennünket érdekeink megvédésében, megpróbáljuk mi magunk”. Viszont ennek a munkának tudható be az a hétfői sürgöny, amelyet azonban még sehonnán sem erősítettek meg, hogy Oroszország mozgósított Ausztria-Magyarország ellen.

ANARKHISTÁK ÜNNEPELNEK. Berlinben az anarkhisták ünnepeket készítenek rendezni november 11-ére. Az ünnepre az adott alkalmat, hogy akkor lesz 21-ik évfordulója annak, hogy Chigagoban négy anarkhistát kivégeztek.

LÁZADÓK. A török szultán, ugy látszik, nem nagyon hagy magával paczkáznit. Tudja az ifju-törökök törekvéseit, de tudja azt is, hogy közvetlen környezete tőle, mint embertől is szeretne szabadulni. Ismeri családja történetét, általában a szultánok történetét, melyben nagyon élénk szerepet játszott a selyemcsinór. Hát ő is attól tart. S éppen azért, mikor vasárnap az elégtelenség kifejezést adtak elégtelenségüknek, a katonasággal közibük lövettet. Most már mindenki elégedett.

A FLOTTA KINÁBAN. Az amerikai nagy flotta szombaton Kinába, az Amoy-i kikötőbe érkezett, ahol nagy fényvel, pompával és lelkesedéssel lett fogadva.

A VÁLASZTÓI JOGRÓL szóló törvényjavaslatot Andrassy gróf belügyminiszter megkapta a király előzetes jóváhagyását.

INDIANA államot utazza be most HÓDINKA TIVADAR dr. ur a Bevándorló számára. South Bend-i és Indiana állambeli honfitársaink szíves jóindulatába ajánljuk őt.

JÓ KERESÉST. Tanuljon bábáságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábákra szükség van. Irjon e czímre: BABA KÉPZŐ INTÉZET 8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

J. D. Moskowitz OHIO ALLAM KÖZKEZVELT BANKARA ÉS HAJÓUGYÓNKÉ. KÉT BANKHÁZ. KÖZJEGYZŐI IRODA. A HAJÓTÁRSASÁGOK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE. PÉNZKÜLDÉS LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN A VILÁG MINDEN RÉSZÉBEN. JÓTALLÁS MELLETT. Alapított 1898-ban. J. D. MOSKOWITZ 1441 WEST DAKOTA STREET ÉS KOSSUTH-TELEP DAYTON, OHIO.

KAIL G. ÁRPÁD BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE. Alapított 1890-ben. Közjegyzői iroda egy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ő-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. - W. MAIN STREET.

INGYEN senki sem adhat semmit. Mindenki tudja azonban, hogy Herz & Deutsch irodája a legmegbízhatóbb pénzküldetések azonnali behajtására, törvényes okmányok, meghatalmazások, adás-vevési szerződések, kérvények, kötelezvények, konzulátusi hitelesítések elintézésére, családi honnyadalmak kiegyenlítésére, Pontosság és lelkiismeretesség a jelszó. UTLEVELEKET rövid idő alatt megszerzünk. Üzleteket, házakat, farmokat gyorsan eladunk és veszünk. — Minden levelé igy czimzendő: HERZ & DEUTSCH 179 EAST 3 ST., NEW YORK. [Avenue A és B között.]

### Hazai Dolgok.

#### Szilágyi Dezső agyveleje.

BUDAPEST. Amikor nyolcz évvel ezelőtt Szilágyi Dezső hírtelen meghalt, dr. Sugár fővárosi orvos alapos vizsgálat tárgyává tette a légzésű állomány koponyáját. A koponya méreteiből és az agyvelő súlyából mindig következtetni lehet az illető egyén intelligenciájára, egészségi állapotára vagy betegségére. Goethe, amikor Schiller koponyáját a kezében tartotta, mélyen meghatva mondogta, hogy abban isteni természet nyilvánul meg. Értizetek során azonban az orvosi tudomány arra az igazságra jutott, hogy a koponyának tartalom nélkül való megvizsgálása téves eredményre vezet, ugyszintén akkor is tévedünk, ha csak is az agyvelő súlyát vesszük tekintetbe. A kiváló férfiak agyvelejeinek mennyisége mégis tekintélyes. Turgenyev agyveleje sulya 2120 gramm volt, Cuvieré 1861, Schilleré 1580, Gaussé 1492. Vannak emellett feltűnően kis esiny számok is, így például Dante agyveleje 1320, Liebigé 1353 és Gambettáé 1180 grammot nyomott. Másrészt viszont egyes vadon élő törzsek-nél igen jelentékeny sulya van az agyvelejnek. A tűzföldieknél akadtak olyan emberre is, akinek 1631 gramm volt az agyveleje. Különbösen bizonyít sokat az agyvelő mennyisége. Nemrég Németországban kivégeztek egy többszörös gyilkost, akinek az agyveleje 1510 grammnyi sulyu volt. Mindebből kétségkívül kiviláglik, hogy egymagukban sem az agyvelő, sem a koponya méretei nem elegendők az alapos következtetésre. Szilágyi Dezső agyveleje 1380 grammot nyomott, s így sulya után itélve, Dante és Liebig agyvelői közé lehetne helyezni. A nagy magyar politikus agyveleje 37 grammal meghaladta a magyar faj átlagos agyvelősúlyát, ami 1343 grammot tesz ki. Feltűnő volt azonban Szilágyi agyvelejénél, hogy a tekervények valóságos óriások voltak. Dr. Sugár tüzetesen megmérte egyes ilyen tekervényeket és összehasonlította ezeket a közönséges agyvelejek megfelelő részeivel. Az összes tekervények meghaladták az átlagot. Legfeljebb ez az agyvelőnek annál a részénél, amelyet az anatómia a beszéd központjának nevez s amely az agy legfontosabb része s valóságos az intelligencia trónjának mondható. Szilágyi koponyájának megvizsgálása amellett bizonyított, hogy nagy szellemeknél a homlokleány erősen ki van fejlődve. Mindezt nem volt érdektelen elmondani most, mikor Szilágyi Dezső emléke felé kegyelettel fordul egész Magyarország.

#### Dr. Kiss Áron meghalt.

BUDAPEST. Dr. Kiss Áron udvari tanácsos, a kiváló pedagógus, Budapestben hatvanhárom éves korában elhunyt. Nagy érdemeket szerzett a hazai tanítóképzés terén. Az egész életét a pedagógiának szentelte s hosszú éveken át volt a budapesti Tanítóképző Intézet igazgatója. A múlt évben vonult nyugalomba s ekkor a király az udvari tanácsossággal tüntette ki. Rövid betegség után szívjárvány okozta a halálát, amely gyászba borította számos tisztelőjét és a magyar közoktatásügynek minden munkását. Holttestét a budai Tanítóképző Intézet előcsarnokában helyezték díszes ravatalra. A főváros tanácsa díszsírhelyet adományozott számára.

#### Mikor a szobaleány csinos.

BUDAPEST. Egy lipótkörúti kávésnának, Mikes Józsefnének a családi drámája került Szilva büntetőjársbíró elé. A szerencsétlen asszonynak egykori szobaleánya, Munkácsi Róza, lett a végzete. A szobaleány fiatal is, szép is volt, s a kávésné urának érzelme volt e tulajdonságok iránt. A házastársak között kitört a veszedelem. Az asszony mindent megtett, hogy az urát megtartsa magának, de mikor semmiféle könyörgés sem használt s a fiatal és szép Róza abba a stádiumba is került amely a mozi-kupléban is találó feldolgozásra talált, akkor kikergette a házból a leányt. Ezzel azonban még mindig nem nyerte meg a csatát. Az ura kimaradozott, elhanyagolta az üzletét s mindennap reggel járt haza.

— Hol voltál? — fagkatta a felesége.

— A kávéosok önképzőköri ülésén.

— Aztán mire jó az az önképzőkör?

— Mire?... Hát... fel akarjuk emelni a kapuczinert árát. Erről tanácskozunk.

A tanácskozások azonban nagyon hosszúra nyultak, az asszony elvesztette a türelmét, utána nézett a dolognak, s eljutott a Kmetty-utca 22-ik számú

házának egy hónapos szobájáig. Ez a szép Róza állandó lakása volt a kávésné jóvoltából. Az asszony keserősége és féltékenysége tetőpontját érte el, berontott revolverrel a kis fészekbe s két lövéssel megsebesítette volt szobalányát. Tizenhárom napig volt vizsgálati fogságban, az ügyészség szándékos emberölés miatt folytatta a vizsgálatot, de most sulyos testi sértéssé zsugorodott össze a vád. És a bíró a boldogtalan asszonyt elítélte ugyan egy hónapra, de feltételeesen, azonkívül öt-száz korona pénzbírságot is rótt rá.

#### Vakok gyára.

BUDAPEST. Néhány héttel ezelőtt érdekes vállalkozás indult meg Budapestben. Két teljesen vak munkás, Czizkora Árpád és Drinka István megalapították a vak munkások ipari szövetkezetét és Kazinczy-utca 49. száma alatt kősár- és székfő-gyárat állítottak fel. A gyár összes munkásai vakok, a művezetők is azok, sőt az üzleti könyveket szintén vak emberek vezetik, a vakok különleges írásmódjával. A reklámozást, a levelezést, az üzleti összeköttetéseket is csupa vak munkás végzi. Czikorának és társainak az a céljuk, hogy az országban élő összes munkanélküli vak embereket foglalkoztassák a gyárban, amely teljesen modern vállalkozás és szövetkezeti alapon működik. A vak munkások szövetkezete legközelebb küldöttség útján felkeresi Kossuth Ferencet, hogy a kormány támogatását kérészközlje a gyár számára.

#### A gyermekbíróóság.

BUDAPEST. Az új büntetőnovella a fiatalok bűnösök részére elrendelte a gyermekbíróóság felállítását. Zsitray Leó kuriai bíró, a büntetőtörvényszék elnöke, bár a törvény csak a jövő év január elsejére állapította meg a gyermekbíróóság felállításának terminusát, úgy intézkedett, hogy a gyermekbíróóságot a budapesti büntető törvényszék már most állítsák fel. A gyermekbíróóság tanács elnöke Bakonyi Kálmán táblai bíró; tagjai pedig: Madarassy és Barta bírák. Szépszámu és előkelő jogászközönség jelenlétében Salamon Róbert és Hirschhorn Miksa suhan-czok ügyét tárgyalta a gyermekbíróóság, akiket lopás miatt hét-hét havi börtönré itél el az újonnan szervezett tanács. Az ítélet kimondásakor az elnök szép beszédet intézett a fiatal bűnösökhöz s őket megjavulásra intette. A hallgatóság a tárgyalás végén lelkesen megénekelte az első gyermekbíróóság tanácsot.

#### Dinamitmérnylet.

ARAD. Valami pörös ügy miatt halálos ellensége lett Uszku Tódor aradvármegyei Szinistye oláh község egyik legjobb módú gazdája, Marnityer György ottani kereskedőnek. Hogy megboszulhassa magát, rávette a község elöljáróságát, hogy a jött-ment magyart dinamittal pusztítsák el. A czinkosok: Ravis Pável községi bíró, Bozgan Vazul pénztáros és Morku Tódor esküdt, Szinistye leggazdagabb parasztgazdái, egy közeli bányából dinamitot szereztek s 1906. január huszonegyedikén este a kereskedő házához lopódtak. Az egyik falat megfúrták és a lyukba dinamitot helyeztek. Mikor aztán a kanócot meg akarták gyújtani, a házbeliek észrevették őket. A csendőrség nyomban letartóztatta a merénylőket s az aradi törvényszék mind a négy vádlottat vád alá helyezte és ügyüket a bíróság elé utalta. A vádtanács határozatát a nagyváradi királyi tábla is jóváhagyta. A vádlottak védője megfélembreztette a határozatot s azt vitatta, hogy a jelen esetben szándékos emberölés kísérletének büntetéről van szó, annak elbírálása pedig nem a törvényszék, hanem az esküdtbíróóság hatáskörébe tartozik. A Kuria helyt adott a védő okoskodásának s mind a két alsóbíróság határozatát megsemmisítve az ügyet az aradi esküdtbíróóság elé utalta.

#### Eltűnt asszony.

BESENYŐD. Szabolcs megye. Demeter Istvánné lakásáról eltűnt. A nyomozás megindult, mert büntény látszik fenforogni.

#### Az ünnepi nadrág sorsa.

GYŐR. Szabó Kálmán nagybaráti lakos egy ünnepi nadrágot vásárolt minap Győrött, s azt, hogy míg egy üzletbe vásárolni ment, el ne lophasák, a lova hátán levő pokrócz alá rejtette. Amire azonban Szabó a dolgát elvégezte, addig egy másik Szabó, aki Lajos és rovttmultu csavargó, elemelte az ünnepi nadrágot. Szabó panaszára azt a másik Szabót letartóztatták, de akkor már tudott az ünnepi. Az első Szabó bubánattal és nadrág nélkül koczogott haza tejeskoecsián Nagybarátira, míg a második Szabó ellen fo-

lyik a vizsgálat.

#### Nincsen koponyája.

KAPOSVÁR. Érdekes fiatal ember állt sor alatt a városban a legutóbbi utóállításán. Csak nemrég tért haza Amerikából. Teljesen hiányzik a felső koponyája, az úgynevezett tető. A sorozóbizottság összes tagjai sorra csodálgatták az érdekes embert. Egy évvel ezelőtt egy bányában dolgozott Amerikában és rászakadt a föld. Az orvosok ügyesen kiszékték az összetört koponyatetőt és összevarrták a fején a bőrt. A szívós magyar gyerek kiállotta a rettenetes operációt és most megkegyes-séges. Csak vigyázni kell a fejére. Persze nem vették be katonának, bár igen szeretett volna katoná lenni a koponyánkülli szítyia.

#### Öngyilkos nyomdatulajdonos.

KASSA. Koczányi Béla nyomdatulajdonos gyógyíthatatlan rákbetegsége miatt, mely a száján keletkezett, fobé-ltette magát.

#### A vasúti ör szolgája.

KASSA. A kassai gyorsvonat Her-nád-Szurduk és Garadna állomások között elütötte a 23. számú vasúti ör-ház öröké 17 éves szolgáját. A fiatal legény holttestét a kerekek teljesen szétrombolták. A szerencsétlenséget csak a miskolci állomáson vették észre a kocsivizsgálók.

#### Bedőlt templom.

LŐCSE. A löcsei Máriahegyen, mely országszerte ismert bucsujárárhely, az épülőfélben levő templom egyik fala bedőlt, mert az alapozási munkákat rosszul végezték. Most a templom többi része is bedőléssel fenyeget, aminek következtében a további építkezést be-szüntették. Emberélet nem esett áldo-zatul, de a kár 50.000 korona. Az épít-kezést házilag végezték, anyagi felelő-séget csupán az építőbizottság visel. A templom építésének költségére 500.000 koronát irányoztak elő.

#### Ünnepelt főszoigabíró.

MURASZOMBAT. Posfay Pongrácz főszoigabíró 40 éves szolgálati jubileuma alkalmából szép ünnepélyt folyt le. A jubilaris ünnepségen megjelent Vas-megye egész intelligenciája, s lelkesen ünnepele a főszoigabíró. Az ünne-pély alkalmából Bezeredy főispán elis-merését fejezte ki azon példás műkö-désért, amit 40 év alatt Posfay kifejtett. Az ünnepséget bankett követte.

#### A minisztérium pénzeslevele.

NAGYSZEBEN. A szárszebesi pos-tahivataltól eltűnt a földmívelésügyi minisztériumnak egy pénzeslevele öt-venkétezer koronával. Másnap aztán egy félreeső ház kapujában harmincz-háromezer koronát találtak. Azt hi-szik, hogy a pénz valahol a közelben rejtették el.

#### Örült a vonaton.

NAGYVÁRAD. Izzalmas eset tör-tént minap éjjel a Vásárhelyről Nagy-váradra haladó vonat egyik harmadosz-tályu szakaszában. Az utasok eltörőd-ve aludtak a padokon, amikor rekedt kiáltás zavarta fel álmukból:

— Hapták, sorakozz!

Egy vézna fiatal ember állott a sza-kasz közepén, kezében revolver és vér-benbörgő szemekkel, toporzékolva ordí-tott:

— Gyáva kutyák! Előre Boszniába.

Majd rárohant az utasokra. A meg-rémült emberek látva, hogy örülttel van dolguk, ártalmatlanná igyekeztek őt tenni. Körülfogták és el akarták venni tőle a revolvert. Erre az örvön-gő ember kést rántott elő. A többi sza-kaszokból ezenközben betódultak az utasok és így sikerült megfékezni dü-höngő embert. A szerencsétlen össze-kötözték és a legközelebbi állomáson, Gyulán kiszállították a vonatból. Itt megállapították, hogy Bódis Sándor 23 éves pécsi esztergályossegéd, akit mint póttartalékost, most hívtak be ezredé-hez. Nem lehetetlen, hogy a háboru-tól való félelmében örült meg.

#### Városi borkimérések.

SÁTORALJAUJHELY. Buza Bar-na orsz. képviselő közbenjárására a ke-reskedelemügyi miniszter egy városi borkimérés részére az államvasutak költségén helyiséget épít az állomáson. A város bizottsága pedig elhatározta, hogy a bormérést berendezi s ott újhe-lyi bortermelők borait fogja palaczkok-ban árulni. A borokat a város maga vásárolja s a vasúti vendéglőssel fogja árusítani. Elhatározták még, hogy a városban is fognak borkimérést fel-állítani, melyben ugyancsak újhelyi termelők borait fogják vendéglőszertien árniítani. Az állomási kimérést rek-lámczélra, a városi tömeges eladásra kívánják használni. Mindkét kimérés valószínűleg már decemberben meg-nyílik.

#### A petroleum áldozata.

SÁTORALJAUJHELY. Kovács Ist-

ván új helyi 35 éves vasúti portás az égő lámpába petroleumot öntött, mi-közben a petroleum lángra lobbant és Kovács Istvánt mellén sulyosan össze-égette. Ugyanekkor megsérült 5 éves leánya is. A szerencsétlenül járt por-tást nyomban a közpórházba szállították, ahol mostanáig volt ápolás alatt. Miután már segíteni nem lehetett raj-ta, aznap lakására vitték, ahol másnap kiszivedett. Kis leánya még mindig synyli az összeégés okozta sérüléseket. A szerencsétlen véget ért portás csalá-dja iránt általános a részvét.

#### Az írás vége.

SZARKÁS. Zalamegye. Kegyetlen vérengzést vitt végbe négy szőlőmívelő napszámos, akik a szüret alkalmából a kelleténél többet hajtottak le a jó za-lai újborból. A község egyik szőlőtele-pen négy munkás segítők a szüretelés-ben: Nagy József, Horváth Károly, Szotyori Szabó Pál, — a negyediknek a nevét a hatóság vizsgálat fogja kideri-teni. Mind a négyen nagyokat ittak szőlőszedés közben és mire beesteledt, a pálinkával vegyített musttól alapo-san eláztak. Mikor hazafelé mentek, a lerészegedett emberek valami miatt összevesztek. Egyikük hatalmas fal-átámasztó doronggal viaskodott, a többiek pedig ököllel és bicskával véde-keztek. A harc a völgyben elhuzódó országunton történt és szomorúan végző-dött. Másnap hajnalban az arra hala-dók két emberi testre akadtak az ut po-rában. Az egyik — Horváth Károly — már halott volt. Sulyos seb táton-gott a koponyáján. Mellette társa, Nagy József hevert eszméletlenül, aki-nél fölüpülésében az orvosok nem biz-nak. Szigorú nyomozás indult meg, de a tetteseket még nem tudta kézreke-riteni a csendőrség.

SZATMÁRNEMETI. Az utóbbi he-tekben az ország északnyugati részében kőbor cigányokat hajszolnak, akik ret-tegésben tartják nagy területen a fal-vakat. Az csesdi láparat folyt a munka, arról szomorúan tanuskodik Zádori János csesdi csendőrszervező trágédiája. A cigányüldözésben na-

pokon át tartó fáradsalmak között olyan izgalomban volt része, hogy hir-telen megörült. A budapesti helyőrsé-gi kórházba vitték.

#### Verburálni akart.

SZEGED. Az Alföld tanyavilágá-ban elterjedt a mozgósítás híre. Azt beszélik mindenfelé, hogy új háboru lesz Boszniában. Ezt a mendemondát furfangos módon használta fel pénz-szerzésre egy szélhámos. Egy katonás szavu ember azzal állított be Vetró Já-nos móralmi gazda tanyájára, hogy a hadügyminiszter a gazda legényfiát berendelte zászló alá, mert kitört a há-boru. A gazda megijedt s kérlelni kezdte a miniszter toborzó biztosát, hogy mentse föl fiát a hadiszolgálat alól. Hosszas tárgyalás után az ide-gen száz pengőért írást állított ki, hogy a Vetró-fiak nem kötelesek hadba vo-nulni. A furfangos család ugyanilyen módon több vagyonos gazdát is rászé-dett és nagy összeg pénzért harácsolt össze. Egy Molnár Ferenc nevű gaz-da a városba ment pénzért, hogy a ka-tonaváltásig megfizethesse s ezen a ré-ven kitűdött a dolog. A hatóság in-tézkedett, hogy a szélhámost kézreke-ritsék.

#### A falu veszedelme.

SZELISTYE. Biharmegye. A köz-ségben rémes vérengzést vitt végbe egy Kruks Illés nevű elmebeteg oláh, akit már két ízben elbocsátottak a tébolydából. A foglalkozás nélküli, alamizsná-ból tengődő elmebeteg három hóna-pal ezelőtt újra rohamok törtek ki és azóta valóságos veszedelem volt a köz-ségre. Minap délután a veszedelmes ember belopózott Jove Demeter házá-ba, ahol csak egy mástfélves apró gye-rek volt otthon. Rettenetes kegyetlen-séggel nekiesett és a nála levő késsel összeszurkálta, majd boncolgatni kezdte. Amikor a házbeliek hazavetőd-tek, az örült ember éppen a gyermek haját vagdosata véres késével. Erre a szomszédok segítségével lefogták és megkötözték a nagyváradi kórházba szállították.

#### A pálinka áldozata.

SZOMBATI. Beregmegye. Ifj. Ha-

**LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB**  
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDŐSRE  
**SCHWABACH és FIA**  
KÉT MAGYAR BANKHÁZA  
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,  
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

**KNAUTH, NACHOD ÉS-KÜHNE**  
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE  
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK  
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

**MONOPOL KÁVÉHÁZ**  
RÓTH PÉTER Mgr.  
NEW YORK, 145 MÄSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.  
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő ételek és italok.  
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.  
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGÁNYZENE.

**OLCSÓ FARMOK**  
NORFOLK, nyolczvanczer lakossal bíró város szélén, a déli álla-mok kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.  
**Hungarian Farm Colony**  
Kitűnő zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szo-bás új lakoház és új istálló 4 jöszág részére 200 dollárért. Négyzobás ugyanolyan istállóval 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Fel-világosítást ad a tulajdonos  
**SCHAEFER & RÉDAY**  
103 PLUME STREET, NORFOLK, Va.

dal.

zsega György medencei legény a köz-  
ség egyik koresmájában pálinkázás  
közben összeeszmélt Meskó Gergely bar-  
rátjával, minek az lett a vége, hogy  
Házsega a kerítésből kitört karóval a  
koresmából kijövő Meskót az ajtóban  
ezen szavakkal: „Te akarsz engem meg-  
verni?” úgy ütötte fejbe, hogy az nyom-  
ban meghalt.

Gyilkol a babona.

TEMESVÁR. A mélységes butaság-  
nak lett áldozata egy ifju, Szerafin  
György nevű tébolyodott tizenöt éves  
fiu. Az apja, idősebb Szerafin György  
nem hivatott a beteg fiához orvost, ha-  
nem a falu javasasszonyáért küldött.  
Ez kijelentette, hogy a fiuba az ördög  
bujt bele, s azt tanácsolta, hogy az ördög-  
dögöt tüzesvassal kell kiűzni belőle.  
Az apa erre a falu román pópájának  
tudtával megütöztetett egy tengelyszög-  
get s ezt a gyermek testére huszonegy  
helyen rásütötte. Az így megégett  
gyermek harmadnapra nagy kínok kö-  
zött meghalt. A karánsebesi törvény-  
szék tekintetbe vette az apa mélységes  
tudatlanságát s hogy tettét buta babo-  
nából követte el, mindössze egy évi  
fogházra ítélte el ld. Szerafin Györgyöt.  
A temesvári tábla, valamint a Kuria  
hozzájárultak ehhez az ítélethez.

Három krajczár miatt.

UJPEST. Berger Ferenc gypmes-  
tersegéd, aki az újpesti Nyár-utca 19.  
száma alatt lakik, három krajczárt  
adott kölcsön Györgyef János nevű  
kollegájának. Minap reggel visszakér-  
te a pénzt, amire Györgyef lakoniku-  
san válaszolt:

— Kuss!

Berger felkapott egy lámfát s azzal  
támadt Györgyefre, aki viszont revol-  
vert rántott és elsütötte. A golyó sze-  
remlésére csak horzsolta Bergert a mel-  
lén. Györgyef azóta bujdosott, mert  
azt hitte, hogy megölte társát. Kinyo-  
mozták a pecczlerégényt s gyilkosság ki-  
sérlete czímén letartóztatták.

Egy kosár szőlő miatt.

UNGVÁR. Lipták Tóni és három  
jómadár társa rablással akartak szőlő-  
höz jutni. Megtámadták Vágner Etát,  
aki egy kosár szőlőt hozott hazafelé,  
itt ütköztek, hogy a szőlő birtokába  
jussanak. A leány sikoltozására azon-  
ban megfutottak. A feljelentés alapján  
elfogta a támadókat a rendőrség és át-  
kísérte őket a járásbírószákhöz, ahol  
egyenként 9 napi fogházra ítélték.

Színházi botrány.

VESZPRÉM. A színházban minap  
este óriási botrány történt. A hirdetések  
eladását nem lehetett megtartani, mert  
Óváry Ferenc országgyűlési képviselő,  
az ottani színi gyámolító egylet elnöke,  
aki ellenséges viszonyban él Nádassy  
József színiigazgatóval, egyszerűen be-  
tiltatta a villany-motor használatát,  
a minek az lett a következménye, hogy az  
egész színház teljesen sötétben maradt.  
Érdekes, hogy a villany-motor felállítá-  
sához maga Nádassy igazgató is hoz-  
zájárult ötszáz koronával és kijelentet-  
te, hogy az első két előadás jövedelmé-  
nek felét a színiigazgató bizottságnak  
adja. A jótékonyzélű előadásokból  
1610 korona jutott a bizottságnak, de  
Óváry Béla képviselő mégis úgy szá-  
molt el, hogy Nádassinak még 39 koro-  
na tartozása van és hogy a motorhasz-  
nálattól külön is, napi 18 koronát kell  
fizetnie. Amikor erre nem volt hajlan-  
dó a színiigazgató, Óváry egyszerűen  
ugy intézkedett, hogy megtiltotta a mo-  
tor használatát. Ez intézkedés miatt  
városszerte nagy felháborodás nyilat-  
kozott meg és az ügyet a közgyűlésen is  
szóvá fogják tenni.

TITOKZATOS VIZSGÁLAT.

A budapesti rendőrség leveleket keres.

Október 16-iki kelettel írják hazul-  
ról:

Tegnap óta szerfőlött titokzatos viz-  
sgálat folyik a rendőrségen. Egész éj-  
szaka folytak a kihallgatások, amelye-  
ken résztvett maga a főkapitány is és a  
melyről állandóan telefonértesítést  
kaptak gróf Andrássy Gyula belügy-  
miniszter és gróf Hadik János államtit-  
kár.

A vizsgálatot, hogy minden feltűnést  
elkerüljenek, nem a főkapitányságon,  
hanem a csendes és elhagyott Vadász-  
utczában levő ötödik kerületi kapitány-  
ságon folytatták s ide kísérték be a de-  
tektívek tegnap éjszaka két urikülsejű  
nőt, egy idősebb s egy fiatalabb férfit  
és egy tizenötéves kislányt. Kihallgatásuk  
reggel négy óra tájban  
ért véget, de közben a rendőrség házku-  
tatást tartott dr. Darvas Mihály ügy-

védnek Régi posta-utca 10. szám alatt  
levő lakásán. Hogy miért folyik a  
rendkívüli apparátussal megindított  
vizsgálat, még nem tudni bizonyosan.  
Emellett már tegnap éjszaka érkezett  
a főkapitányságra a központi ügyeletes  
tisztviselőhöz egy távirat, amely a töb-  
bi közt azt is jelentette, hogy Buda-  
pestről elindult egy hajó, amely nem  
visz se utast, se podgyaszt s nem köt  
ki sehoh, mert fegyvert és puskaport  
visz Szerbiába. A nyomozás, mely tús-  
tént megindult, hír szerint megállapít-  
totta, hogy a hajón valóban fegyverra-  
komány van. A fegyvert és municziót  
itt Budapesten szereztek be. Nagyal-  
lásu emberek is tudtak róla, sőt több  
budapesti szerbnek része van benne. A  
fegyvereket állítólag itt rejtették.  
Ezért a rendőrség több helyen tartott  
házkutatókat, így a Városház-téren egy  
házban, valamint a Görög-udvarban. A  
házkutatóknak azonban nem volt eredmé-  
nye, mert mitsem találtak.

Legelőbb is az a hír volt elterjedve,  
hogy a rendőrség összeesküvést fede-  
zett fel. összeesküvést, amely vagy a  
mi királyunk, vagy a spanyol király,  
de legalább is a szerb király élete ellen  
van tervezve; a rendőrség hallgatása  
itt, ezen a ponton megtörtött s a főka-  
pitány kijelentette, hogy a király szemé-  
lye elleni összeesküvésről szó sin-  
csen. Ekkor elfelejtették a király el-  
leni merénylő híreit, de az összees-  
küvés híresztelése erősen tartotta ma-  
gát s úgy tudták sokfelé a városban,  
hogy a vizsgálat a nagyszerb propagan-  
dával van kapcsolatban. Állítólag Ma-  
gyarországból akarnak irányítani és  
intézni egy szerb összeesküvést s a  
rendőrség már meg is tudta volna. kik  
a tagjai és intézői ennek a titkos társa-  
ságnak.

Ez volt az egyik híresztelés, amelyet  
azonban maga a belügyminiszter czá-  
folt le egy újságíró előtt.

A másik hír sokkal valószínűbb s ez  
maga Andrássynak személyét von-  
ja bele a titokzatos vizsgálatba. Arról  
volna szó, hogy egy vállalkozó azzal dí-  
cselkedett volna valahol, hogy ő fog  
megkapni egy bizonyos üzletet, mert  
nála van Andrássy belügyminiszternek  
egyik sajátkezűleg írott levele. A rend-  
őrségnek ezt a dolgot besúgták s a fő-  
kapitány rögtön jelentést tett a bel-  
ügyminiszternek, aki kijelentette, hogy  
az a levél csak hamisítás lehet. A  
rendőrség most ezt a levelet akarja kéz-  
rekeríteni s azért tartott házkutatást  
Darvas ügyvédnél, mert Darvas az il-  
lető vállalkozó ügyvédje.

Van még egy harmadik verzió is s ez  
azt mondja, hogy a vizsgálatot egy is-  
mert mágus feljelentésére indították.  
A mágust, aki jóbarátságban volt  
egy fiatal emberrel, a fiatal ember több-  
ször megszarolta, majd a fiatalember  
hozzátartozói nyugtalanították folyton  
az öreg urat, akik végre is feljelentés-  
sel fenyegettek meg. Az öreg mágus  
Andrássyhoz fordult tanácsért s ennek  
következménye a rejtelmes vizsgálat.

Hogy ezek közül melyik van legkö-  
zelebb a valósághoz, még bizonytalan,  
de hogy okvetlen nagy dologról van szó,  
azt bizonyítja az is, hogy a főkapitány  
ma többször referált a vizsgálat eredmé-  
nyeiről a belügyminiszternek, sőt  
ma délelőtt a király is kihallgatáson fo-  
gadta a főkapitányt.

A titokzatos vizsgálat tegnap kezdő-  
dött s éjszaka már kihallgatások is  
voltak benne az ötödik kerületi kapita-  
nyság épületében. A kihallgatások-  
nál jelen voltak dr. Boda Dező főka-  
pitány, dr. Tóth Lajos rendőrtanácsos, a  
bűnügyi osztály vezetője, Krecsányi  
Kálmán detektívönök és Marinovich  
Jenő rendőrtanácsos. A kihallgatáson  
később megjelentek Andrássy belügy-  
miniszter és Hadik államtitkár, meg-  
hallgatták a vizsgálat addigi eredmé-  
nyeit s elvátoztak, de később is állan-  
dóan telefonértesítést kaptak a vizsgá-  
lat folyásáról. A kihallgatott embe-  
rek: két urikülsejű asszony, két férfi és  
egy tizenötéves kislány. Kihallgatásuk  
után szabadon bocsátották őket, de a legnagyobb titoktartásra kö-  
teleztették valamennyiüket s ezért foly-  
ton figyelték is őket.

Tegnap délelőtt egy udvari hivatal-  
nok kíséretében megjelent a főka-  
pitányságnál egy Ivanoff Vilma nevű  
asszony, aki kénykedés miatt tíz eszten-  
dőre ki van tiltva Magyarországból.  
Ivanoff Vilma másfélóra hosszat tar-  
tozkodott a főkapitánynál s az udvari  
hivatalnok kíséretében gummikereki  
kocsin robotgott el a főkapitányságról.  
Ugy beszéltek, hogy Ivanoff Vilma  
árult volna el valami titkot, valami  
hírt, hogy összeesküvést szőnek Buda-  
pesten a szerbek s erre indult volna  
meg a vizsgálat. Ezt megerősíteni lát-

szott az a körülmény, hogy a főka-  
pitányságot első sorban a belügyminis-  
tériumból utasították a nyomozásra.  
Emellett már tegnap éjszaka érkezett  
a főkapitányságra a központi ügyeletes  
tisztviselőhöz egy távirat, amely a töb-  
bi közt azt is jelentette, hogy Buda-  
pestről elindult egy hajó, amely nem  
visz se utast, se podgyaszt s nem köt  
ki sehoh, mert fegyvert és puskaport  
visz Szerbiába. A nyomozás, mely tús-  
tént megindult, hír szerint megállapít-  
totta, hogy a hajón valóban fegyverra-  
komány van. A fegyvert és municziót  
itt Budapesten szereztek be. Nagyal-  
lásu emberek is tudtak róla, sőt több  
budapesti szerbnek része van benne. A  
fegyvereket állítólag itt rejtették.  
Ezért a rendőrség több helyen tartott  
házkutatókat, így a Városház-téren egy  
házban, valamint a Görög-udvarban. A  
házkutatóknak azonban nem volt eredmé-  
nye, mert mitsem találtak.

A kombinációk szerint a fegyverke-  
re a szerb összeesküvőknek lett volna  
szüksége a Péter király ellen való tá-  
madásban. Más vélemény szerint a ti-  
toks fegyverszállítás Bosznia annexiójá-  
val van kapcsolatban s az a készülődés,  
amelynek egyik epizódja ez a fegyver-  
empészet, egyenesen a magyar állam  
ellen irányul. Azt beszéltek, hogy nagy  
állásu emberek vannak több-kevesébe  
belekeveredve ebbe a dologba, amely  
állítólag a horvát-szerb koalíció né-  
hány tagját is kompromittálja.

A délutáni órákban szivárgott ki,  
hogy a fegyvert szállító hajó dolga szó-  
ba került a belügyminisztériumban, a  
hol sok időt töltött ma a főkapitány.  
Jelentést tettek róla állítólag a király-  
nak is, aki ez ügyben kihallgatáson fo-  
gadta a főkapitányt. A minisztérium-  
ban állítólag tanácskozás folyik, mely-  
nek az lenne a vége, hogy még ma ki-  
bocsátják a leghatározottabban kijelent-  
li tilalmat.

Egy újságíró megkérdezte magát a  
belügyminisztert, hogy nincs-e valami  
megjegyzni valója a különböző híresz-  
telésekre. A belügyminiszter azt mon-  
dotta, hogy nincs. Azt az egyet azon-  
ban a leghatározottabban kijelent-  
te, hogy a merénylőtervre vonatkozó hí-  
resztelések teljességgel alaptalanok.

A másik verzió szerint Andrássynak  
egy állítólagos levelét keresik. Egy  
vállalkozó azzal dícselkedett, hogy bir-  
tokában van Andrássy egy levele s  
ezért ő fogja megkapni valamelyik szál-  
lítást. Ezt besúgták a rendőrségnek, a  
főkapitány elmondta a belügyminis-  
ternek s így indult meg a nyomozás.  
Először az illető vállalkozónál járt a  
rendőrség, de mivel ott semmit sem ta-  
láltak, ami a levél nyomára vezethet  
volna, a nyomozó csapat este félhét óra-  
kor a vállalkozó ügyvédjének, Darvas  
Mihálynak a Régi posta-utca 10. szám  
alatt levő lakására hajtott, hogy ott  
folytassa a nyomozatot. Az ügyvéd  
irodájában Krecsányi Kálmán detek-  
tívönök vezetésével nyolc detektív vé-  
gezta a házkutatást. A lakás minden  
zegé-zugát átkutatták, a levelet azon-  
ban nem találták meg. Közben haza-  
érkezett Darvas Mihály ügyvéd, aki  
meglepetéssel értesült a lakásán törté-  
néről s határozottan kijelentette, hogy  
eféle levélről még csak nem is hallott.  
A rendőrség jegyzőkönyvet vett fel az  
eredménytelen házkutatásról, azután a  
detektívek a vadász-utcai kapitány-  
ságra vonultak, hova nagy sereg kíván-  
cs ember követte őket. Megjelent itt  
Darvas Mihály ügyvéd is, aki feljelen-  
tést tett a házkutatás miatt, amelyet  
a rendőrség konkrét panasz és bírói  
végzés nélkül fogatosított. Az ötö-  
dik kerületi kapitányságon az éjjel ki-  
hallgatták a vállalkozót és hozzátartozóit.

Darvas, aki legjobban el tudná mon-  
dani, miről van szó, nem nyilatkozhat-  
tik, mert a rendőrségen beüleltetésre  
vették, hogy az egész ügyről nem tesz  
említést, neveket és adatokat senki tu-  
domására nem hoz.

— A rendőrség — mondta Darvas —  
ismét egy büntetőjogi háttér nélkül  
szükséklődő ügyben indított nagy gar-  
ral eljárást és egy magasállásu ember  
nem létező levelét kereste. Azáltal,  
hogy a dolgot annyira titokzatosá tet-

te, maga idézte elő, hogy a lapok a leg-  
különbözőbb híreket hozták forgalomba.  
Az ügynek sem politikai, sem másféle  
szenczációja nincs és tisztán hétközna-  
pi esetről van szó. Valószínű, hogy a  
rendőrség az eljárást kellő alap híján  
már be is szüntette.

A rendőrség azonban még ma is tel-  
jes erővel folytatja a nyomozást. Ma  
egy egész sereg detektívet mozgósítot-  
tak, soktól elvették a már nekik kiosz-  
tott munkát, úgy hogy csupán ebben  
az egy ügyben kell a szolgálatot teljesí-  
teniük. Meglehet, hogy a vizsgálat be-  
fejezése után hivatalosan is közölni  
fogják, mire való volt a titokzatos viz-  
sgálat, sőt az is megtörténhetik, hogy  
valami igazat is fognak közölni velünk.

\*\*\*

A főkapitányságra — mint említet-  
tük — tegnap távirat jött, amely el-  
mondotta, hogy a Dunán egy Zimony-  
ba induló hajóra nem vettek fel utaso-  
kat, mert a hajó fegyverrel és löporral  
megrakodva Belgrádba készül. Ma este  
az a hír érkezett Mohácsról, hogy ott  
a csendőrség megállította utjában  
a fegyvert szállító hajót, amelynek pa-  
rancsnokától a fegyverszállításra vo-  
natkozó miniszteri engedelmet kérték.  
A hajó parancsnoka felmutatta az ok-  
mányt s így a csendőrök utjára bocsá-  
tották a hajót.

Utóbb, mikor már a hajó elindult  
Belgrád felé, a csendőrség táviratilag  
kérdést intézett a belügyminisztérium-  
hoz, hogy adtak-e ki engedelmet hadi-  
szerek szállítására? Minthogy az ok-  
mányon Szerényi József kereskede-  
lemügyi államtitkár neve volt, And-  
rássy belügyminiszter megkérdezte  
Szerényit, hogy a belügyminisztérium  
megkerülésével miért adott ki szállítá-  
si engedelmet?

Szerényi erre levelet mutatott fel,  
amelyen Andrássy aláírása volt, amely-  
ben a miniszter értesíti az államtit-  
kárt, hogy a szállítási engedelmet meg-

adhatja. Andrássy a levél láttára na-  
gyon elcsodálkozott, mert az egész le-  
vél hamisítva volt. Állítólag ez az az  
apokrif levél, amelynek dolgában a ti-  
tokzatos vizsgálat folyik.

A rendőrség azért tartott házkuta-  
tást dr. Darvas Mihály ügyvéd lakásán,  
mert az ügyvéd mindenféle azzal dicse-  
kedett, hogy egyik ügyfelének And-  
rássytól ajánlólévele van Szerényi  
államtitkárhoz, aki így bizonyosan tá-  
mogathatja. Andrássynak tudomására  
jutott ez a híresztelés és utasította a  
főkapitányt, hogy rögtön indítsa meg a  
vizsgálatot. Így történt meg a házku-  
tatás, amely azonban eredménytelenül  
végződött, mert nem akadt nyomára  
keresett levélnek. Azok az asszonyok  
és férfiak, akiket tegnap éjszaka az ötö-  
dik kerületi kapitányságon kihallgat-  
tak, tanuk voltak, akik hallották Dar-  
vasnak az Andrássy ajánlólévele vo-  
natkozó dicsekedő kijelentését.

**WÁRADY LAJOS**  
Házal peres és katonai ügyek pon-  
tos elintézője.  
PÉNZKÖLDÉS AZ Ó-HÁZABA.  
Az összes hajónalok képviselője.  
HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.  
magyar közjegyző  
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

**Dr. Wm. Julian**  
FOGORVOS  
186 S. BROAD STREET, TRENTON, N. J.  
Tálalható d. e. 9-től este 8 óráig. Forduljon  
bizalommal dr. Julianhoz Gondos fogmü-  
tekeri jótállást vállal. Interstate Phone 1024.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár.  
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair jr.  
**SCRANTON SAVINGS BANK**  
120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — SCRANTON, Pa.  
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.  
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIAI LEGRÉGIBB TAKAREKPÉNZTÁRA.  
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.  
Kamatokat januárius 1-én és július elsején kifizeti.  
BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCIG NYITVA VAN.

**Ez a szép jutalom.**  
Ily bizonyítványokat kapok naponta kigyógyított bete-  
gimtől:  
Tekintetes Uram!  
Igen kérem, hogy a mai napon, a melyen egy havi gyógy-  
kezelése után becses kezelése elől felmentett, öszinte, hálás kö-  
szönetemet jelenthessem ki Önnek jó indulatu, önzetlen és ami-  
fő, eredményteljes kezeléséért.  
Én amióta csak emlékszem, — ma 31 éves vagyok — ál-  
landóan köhögtem, edes apám 54 éves, november 19 éves korában  
Tüdővészben haltak el. Engem a katonaságtól 10 évvel ezelőtt  
szinte tüdőbaj miatt bocsátottak el, de a baj csak időnként mut-  
tatkozván, nem sokat adtam rá meg vagy 8 héttel ezelőtt, a bal  
tüdőm annyira megléte támadva, hogy éjszakákat éhen töltöt-  
tem, s nap közben nem mult el 5 perc, hogy oly roham nem fo-  
gott volna elő, hogy a könnyek csorogtak szememből.  
Ekkor határoztam el, hogy szakítsa a  
különbéle orvosokkal, Onhoz fordulok, s ma  
újra született ember vagyok. A köhögés  
megszűnt, a szájbüzt eltűnt, s megszűnt az a  
nyomasztó, levert érzés, mely meggyőzőltet  
velem a földi életet. Étvágyam vissza jött,  
sulyban állandóan gyarapodom, s hosszú bete-  
geskedésem, mesterere akadt Önben.  
Fogadják kérem úgy magam, mint ném  
és két kis gyermekem köszönetét, a kisebbik  
úgy is szintén Önnek köszönheti rózsás piros  
arcoskáját. Az Isten áldja meg Önt, hogy hatalmas tudomá-  
nyával még nagyon soká lehessen a betegek pártfogója.  
A fentieket kész vagyok bárkinek, bármikor, akár szó-  
val, akár levélben is bizonyítani és ismételni. Hivatalos helyi-  
ségem: col N. Y. Blue Print Co., 58-60 Reade Str. New York.  
Lakásom: 398 Jefferson Ave., Glendale, Long Island N. Y. s e  
két hely bármelyikére rendelkezésre állok honfirtasainnak.  
Öszinte tisztelője: 1908. Okt. 11.  
Horváth Zsigmond  
Ily gyönyörű bizonyítvány és ajánlás felkeltheti mindenki  
bizalmát aki jó tanács és kezelést ohajt, bármily bajban szenved-  
jen is forduljon teljes bizalommal hozzám: Dr. R. Mielke  
with The Collins N. Y. Medical Institute Inc.  
140 West 34th Street, NEW YORK.

**SZABÓ LAJOS POSTAMESTER**  
**CHROME, N. J. ÉS VIDÉKE**  
Egredtuli magyar közjegyzője. Hajó- és vasuti jegyek törvényes ügynöke.  
Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett  
Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden reám bízt törvényes  
Ügyeket a legzakaszterüben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. Cím:  
LOUIS SZABÓ, CHROME, N. J.

**PRÁGER JÓZSEF**  
MAGYAR ÜGYVÉD, JOGTANÁCSOS ÉS KÖZJEGYZŐ.  
Főiroda: 280 BROADWAY, NEW YORK. Flókiroda: 238 E., 14-K UTCZA, 11-K emelet,  
ahol naponta esti hat órától kezdve található.  
ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MELYTANOS ÁRAK MELLETT.

SZOMORU NAPOK.

REGÉNY.

Irta: Jókai Mór.

[Huszonkilencedik folytatás.]

— Arra tehát megeszküszöm, — szólt a némbor, s izmos jobbát feltartva a fekete ségre, elmondta: — „Isten engem úgy segéljen.“

Hogy a gyermeknek semmi baja sem történik.

Hétfalussy azzal nyugodtan adta át a pisztolyokat a bórharangnak, ki szépen kezét csókolta neki érte, s első dolga volt, hogy mind a két fegyvert kilöjje a levegőbe, nehogy valami kárt tehesen még velők valaki.

Abban a pillanatban szitkozódva rohant a lázadó csoport a védtelen földesurra, kinek megragadták ősz, fehér fűrt, erőltetn tagjait, s leránták a földre.

— Üssétek, törjétek össze a méregkeverőt! — hangzott mindenünnen s a vérszemét kapott gyávák, előkerülve menedékeikből, bottal, cséphadaróval rohantak oda, hol a védtelen főúr feküdt.

A jámbor bórharang nem szólt, nem csillapított senkit, hanem odaveté magát legázolt urára, s átölelve annak roskatag természetét, saját testével fedezte őt be a dühöngők legelső csapatai ellen.

Hiába ütötték, hiába rugdalták, az ő önfeláldozó háta elviselt mindent; s türelmesen felfogta az urának szánt verést.

Hiszén jó ember volt ő szegény, csak oly bárgyu ne lett volna.

— Félre innen! — kiáltott Zudár né egyfelől, másfelől Bodza Tamás. Nem szabad itt megölni. Szükségünk van rá, hogy éljen. Ne bántsa senki addig, amíg el nem lesz itélve.

A két főnöknek sikerült lassankint elterelni a dühöngő csapatokat a főúr letiporott testéig.

Felémelték őt a földről, megköték kezeit s azután sovány, elszáradt karjainál fogva kifeszíték őt a palota rácskapujához. A durva kötél alatt a vér serkendezett a főúr tagjaiból; Hétfalussy Benjámin egy nyögéssel nem árul el, hogy az neki fájdalmat okoz.

Hát te férfi, ott a tűznek vermében, énekeled-e még zsoltáraidat odalenn, pengeted-e még ujjaidal a pallos élet, mint valami szomorú hangszer hurját, mely csak egy hangot tud adni, — és az olyan szomorú dal.

A beomlott ház tüze az alatta levő pincézis is átfutotta már, a benszorult fogolyoknak menekülésről kell gondolkoznia.

Az eddigi lángpattogás helyett már csak a parázs egyhangú zszseregése hangzott füleibe; azt elhallgatta sokáig; amidőn egyszerre valami új hang voná magára figyelmét.

Nem messze buvóhelyétől elkezdett valami úgy szólni, mint a székely, előbb sebesen pörgve, azután mindig lassabbá váló ütemekben egyenkint pattanva.

Akik egy érczemence ajtájára figyelmeztet, tudhatják, hogy ez a hang honnan ered? Mikor az érczet szétfeszített tűz lelohad, egyszerre összeeszerkeszdednek az ércz kiterjesztett rostjai s az patog ug, mintha érez-hurokat szakgatnának.

A pincze vasajtója hangosan figyelmezteté gazdáját, hogy ott künn parázsosá vált a tűz, mely a ház körül halmozott rúze-kötegekbe támadt; itt az idő a szabadulásra.

Zudár Péter még egy kupa sört bocsátott, odavitte az ajtóhoz, s végigönté azt rajta.

Hah, mily hangosan sustorgott, sís-tergett az izzó ércz a hideg nedvtől, mintha kacagna örömben, hogy ők ketten gazdájával milyen furfangos tervet gondoltak ki magukban.

A vasajtó még forróbb volt, mint hogy kézzel hozzá lehetett volna nyulni, azonban a sarkainál besütő vérvilág sejtetni engedte, hogy a kőbe vésett sarkfordulókból kiolvadt az odafoglaló őn s most csak egy hirtelen tasztítás kell az ajtónak, hogy keresztülbukjék a küszöbön.

Zudár Péter hallgatózott az ajtón keresztül. Semmi emberi nesz. Senkinek nincs oka a szomorú hely közelében lenni.

A nyugtalanság sietésre unszolta. Egy hosszú feszítőrúddal elkezdé az ajtót závarából kifeszíteni. Előbb, mint várta, kilökött az sarkából s egyenesen keresztülcsapódott a még

előtte füstölő zsarátnokon, mint valami biztos hid egyik parttól a másikig a tűzpatokon keresztül.

Zudár Péter egy szökéssel kiugrott az ajtón s azzal, mint eszeveszett, futott el az égő háztól.

Sötét volt, nem látta senki; utjában nagy bogácskórók vetődtek eléje, tuskéfejú növényzörnyek; Zudár Péter úgy vagdalta le őket pallosával, mintha megannyi elítelt gonosztevő volna az mind. Akár egy bohókás gyermek, aki fakardjával háborút visel parjé-bozótok ellen. Ha valaki látna volna, azt mondhatná rá, hogy örült.

Csak akkor kezdé magához térni, midőn egyszerre kutyaugatást hallott. A falu szélén volt, a legszélső házak körül.

Most kezdé észmelete lassankint visszatérni: a hűs éjeli szél átjárta kábult agyát. Kezdett visszaemlékezni rá, mik történtek vele az elmúlt órák alatt. A lázadás, a gyermek elrablása, a fejére gyújtott láz, a pinczeben eltöltött szorongás eleven képekben támadt újra elé.

Hová lehetett a gyermek? Mit akarthattak vele? megölték-e? ezek voltak legelső gondolatai. Azután meg az, hogy merre keresse és mint szabadítsa meg? A legutolsó az volt, hogy mint álljon érte boszút?

Még azt nem gyanította, hogy ki ellen lázadt fel amaz őrgöngy csoport? azt hitte, hogy az egész rémtörténet egyedül a gyermek körül forog. Hiszen arról mindig meg volt győződve, hogy azt halálra keresik, el akarják ölni, s annál jobban rettegett tőle, mert nem tudta, miért? de azt tudta, hogy tulajdon nejtől kell féltenie legjobban.

Érezte, hogy itt most nincs idő panaszkodni a bírónak, a paphoz, a törvényszékhez s elvárni a súlyos ítéletet, hanem itt tenni kell rögtön, keresni és itélni és végrehajtani az ítéletet a bakónak magának: hisz azért van kezében a pallos.

Amint ott állt egy kerítésnek dűlve, magában tuskodva, úgy tetszék neki, mintha a falu belsejéből hallaná azt az éneket, amit annyiszor elénekeltek kedves védezővel éjjeli álom előtt: „Szeretem és áldom az Ur Istent.“

Hallgatózott. Ez nem volt csalódás. Valóban a zsoltár szavai voltak, és valóban a gyermek szava volt az.

Először azt gondola magában, hogy a kedves gyermek valahonnan a tulvilágról, a mennyországból szól már hozzá, s ő is felemelé szózatát és visszaénekelte, mely rezgő hangjával visszhangot adva a csengő gyermek-hangra.

Később azután az ötlött agyába, hogy tán a gyermek el van valahol zárva s ez ének által akarja tudatni hollétét.

Egyszerre felrivallt az undok lárma a kastély udvarán. Száz, meg száz bősztült férfi ordítása, kiknek szavából kihangzik a vérszomj.

Hétfalussy akkor adta át fegyvereit megtámadóinak.

Zudár Péter most már nem gondolkozott többé. Hirtelen felgyűrte inge ujjait, haját felreszámítá szeméből, s futott a kastély felé.

Egy hosszú utca választá el őt az uri laktól; nem akart azon végigkerülni, hanem amerre a kastély hegyes oromait látta, sövényeken, palánkokon keresztül törte magát egyenesen arra felé, nem törődve az utána rohanó házórzó ebekkel, mik ez órában utálatos kardalt dudoltak szerzte az ilyen énekhez méltó éjszakának.

A felbősztült tömeg, melyet az ellenállás megriasztott, az engedékenységre pedig még nagyobb dühre ingerelt, Hétfalussy lefegyverzése után, a martaleknel esett föronn kedve szerint töltheték undok dühét.

Meddő fáradság volt az. Mi gyönyört ad egy kiszáradt fát kinozni, mely a bántalomra fel nem járul? ostorozni a hallgató halottat?

A főúr egy jalkiáltással meg nem alázta magát. Azt kívánták tőle, hogy vallja meg, miszerint a nemesség összeszküdütt a parasztok kiirtására; erre hidegen válaszolt: „nem igaz!“

Minden tagadó szavát embertelen kínzás követte. Hideg, érzéketlen csontot kintzának, mely újra azt felelte: „nem igaz!“

A kastélyba berontó bősztült csorda, miután minden zuzhatót összetört, az ifjú Széphalmit és az orvost kezdte el keresni.

Azok jól el lehetek rejtve, senki sem akad rájuk. Mindent felforgattak a szobákban, még sem tudták őket fel-találni.

A vénnek bizonyosan tudni kell, hogy hányan voltak azok?

Hétfalussy nem árulta el vejét és orvosát.

Hőhérai között különösen kitüntette magát a borzas Hanák kegyetlen ötletei által; a főúr csendesen beszélt hozzá is:

— Emlékezel-e rá, Hanák? mikor tavaly betegem feküdtél, én tápláltam egész családot. Mikor legnagyobb fiadat katonának vitték, én váltottam ki. Mikor vetéset elverte a jég, én adtam a gabonát, amin kitelettel egész családdal.

Borzas Hanák dacosan törülte meg e csendes szemrehányásra véres száját s utálatos büszkeséggel felelt:

— Semmi Hanák! Nem vagyok én mostan Hanák; mert én mostan kurucz vagyok.

A szegény bórharang nem tudott segíteni urán, csak könyörögni tudott, hogy kinezdék inkább őt, ha tetszik; ugyanis ő az oka mindennek, mert ő beszélt a méregről. Bár inkább meghalt volna tőle.

Zudárné mindezt gyönyörködve nézte.

Ott állt összefont karokkal kintzolt ellensége mellett; a meleg vér gyakran arczára frecscent arrol.

— Nem akar neki fájni semmi, — dörmögé magában. — A paraszt ordit, ha bántják, ez meg hallgat, mintha több lelke volna, mint annak. Itt e helyen veretted meg az én apámat. Emlékezel-e a Dudokyra? Itt feküdt, a hol te most: te úgy álltál mellette, a hogy én most te mellett, és gyönyörködött benne. De az én apám sírt, üvöltött a kínzás alatt; te pedig hallgatsz. Nem nézhettem, hogy bántják, elbujtam a szobába, de oda is behallatszott ordítása; meghallottam két falon keresztül, és azóta husz esztendő elmúlt; husz esztendőnek keresztül is halom. Akarom, hogy sirj te is, és ne mutass ilyen hideg képet; ne csufold hóhéraidat. Sirj, könyörögj nekik. Lásd, sak könyvet szeméidben, mert addig nem vagyok boldog.

Hétfalussy tompa megvetéssel nézett a fiúra és összeszorítá ajkait.

Azután mondott neki egy szót; egy lealázó, megbecstelenítő nevet, aminél gonoszabbat nének mondani nem lehet.

A némbor dühösen sikoltra ugrott oda hozzá s a dühe első gondolatában szívébe akarta ütni a kést.

De még sem így. — Arca elfehéřült a dühötől, egész termete reszkedett.

— Az is te miattad lettem! — hörgé elfulusztó dühvel. De nem fogsz nyugolni érte. Nézd itt van onkád kezében.

— Megesküdtem, hogy meg nem ölöm; de azzá teszem, ami én voltam; és azt is esküszöm az ég, földre és a pokol minden kinszenvedésére.

— Asszony! — lihegő Hétfalussy és arczát elhagyta a kemény szilárdság.

— Ugy-e! — kiálta a némbor elcsukló, vad sikoltással. A Hétfalussy-család utolsó ivadéka oda fog illeni az utálat házaiba. Nézd, milyen szép! arca, termete, szemei: ártatlan még, mint az angyal. Ah, ugy-e, sirsz már! de vért kell sirnod, ősz átkozot, mert amit mondtam, azt megteszem.

— Asszony! ha Istent hiszed, — hörgé az őz ember, kinlődva békői kö-zött.

— Nem hiszek! kiáltá ez vissza, dacozos sikoltással.

Abban a perczen egy szökött fel a feje a magasba, hogy termete állva maradt, három hosszú vérsugárt lövellve fel üres vállal közül. A két kéz még kapkodott a levegőben, mintha vissza akarná vonni a szörnyű mondatát s védi magát retentő ítélete ellen, azután lebukott előre visszafordult feje mellé, mely arcczal az ég felé esett, nyit szája még beszélni akart, a nyelv még

mozgott, tán irgalmat, bocsánatot akart kérni az égtől: de már késő volt; hangja nem volt a szájának többé, a merev szemekről kétszer-háromszor is felnyitak a szempillák, míg végre fájdalomosan lecsukódtak a halál álmára.

Az elítelt bűnös felett ott állt a bűnök büntetésének alakja — a bakó!

[Folytatása következik.]

A NAP. A magyar utazás iránti szorgalmát, Magyarországot legelőkelőbb és legelőkelőbb naplóját. Folyóirat szerkesztője: Braun Sándor. Politikai írók: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kálmán Áron. A NAP a 48-as számú legújabb kiadásában s a 67-es politikai legújabb kiadásában is. A NAP nemcsak a legújabb lap, de a LEGOLCSÓBB IS. Előfizetés Amerikába évente \$2.00, félre \$1.00. Utazásnyomtatványok készíttatása: \$1.00. A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rókk Széllár-u. 9. sz.

James J. Bowden. BUTOR, SZÖNYEG ÉS HÁZTARTÁSI CZIKKEK NAGY ÁRUHAZA. 547 BROAD ST., TRENTON, N. J. Bell Phone 299 D. Szolid árak ugy készpénz, mint részlet-fizetésre. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Ha e lapot magával hozza, 5 percentes engedményben részesül.

ELSŐ NEMZETI BANK [FIRST NATIONAL BANK] LEECHBURG, PA. Összes tőke: \$450,000.00. IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingsmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. UGYVEZETŐ: Albert B. Windt. A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK ugy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ŐN BETÉTJE ezen bankban teljesen biztos és bármikor előleges felmondás nélkül kivethető. BETÉTJEIT EGY DOLLARTÓL feljebb posta útján is küldheti és azonnal megküldjük önnek a betétkönyvecskét. PÉNZT KÜLDÜNK a világ bármely részébe a legújabb áron és a leg- rövidebb idő alatt. AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökéi lévén, hajó- jegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. C Z I M: FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA. BESZÉLÜNK MAGYARUL.

THE 'STATE BANK' AZ ÁLLAM BANKJA 378 Grand Street, New York City. Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. L., al-pénztáros Kneisel János. Tőke, feleletés, nyereség, \$1,000,000. Több, mint \$1,000,000. Betétek több, mint 16,000,000. Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe. HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

RIZSÁK JÁNOS passaii pénzküldő budapesti irodája IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSÁK MIHALY. Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto. THE YOUGH NATIONAL BANK of CONNELSVILLE, Pa. Ez a nemzeti bank minden betét után 4 százalékos fizet. A Connelville és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ. MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-házába. Az összes hajótársaságok meghatalmazott képviselője. MINDENMÉRT közjegyzői okiratok szakszerelemmel kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontosan és gyorsan járunk el. REAM BIZTÓT ÜGYEKBE pontosan és lelkiismeretesen járunk el. AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKÍSÉREM a hajóra. UTBAIGAZÍTÁST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok. FIÓKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM. KNAUTH, NACHOD és KOHNE, 15 William street, New York. KISS EMIL, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. NEMETH JÁNOS, 457 Washington street, New York. DEUTSCH TESTVÉREK, 319 Houston street, New York. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal. ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapított 1879-ben. Pénzküldések és hajójegyasítás. Fiókírók: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 152 Federal street, Youngstown, O. SCHWABACH MAGYAR BANKHAZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesítet. Bankárok, hajójegy- és vasúti, ügyvédi- és közjegyzői iroda. Kölcsönkönyvtár.

PENNSYLVANIA ÁLLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalokon az 6-házába sehoh olcsóbban nem kaphatók. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítóke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter. RÓTH JÓZSEF és FIAI, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületben, 600-ik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az 6-házába gyorsan, pontosan s legolcsóbb áron, mint másutt. Hajójegyasítás az összes vonalakra a legalacsonyabb áron. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzultációs hitelesítést beszerzik. Czim: Jos. Roth and Sons.

HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hitteltársulat, Duquesne. Alapítóke és főösszeg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházaival egyike s az egyedüli magyar állami ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét számlára. Pénzküldés, hajójegyasítás és közjegyzői iroda. KLEIN JAKAB, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburgh. Megbízható pénzküldő és hajójegyasító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését. KAIL G. ÁRPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetéteket elfogad. Pénzküldő és hajójegyiroda. SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave. Tőke 100,000 dollár. Főösszeg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvania legregibb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM. PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, O. Állami engedéllyel hajójegy, pénzküldés és közjegyzői iroda. PERCEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cleveland. MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton. Közjegyzői iroda. A hajótársaságok törvényes ügynöke. Pénzküldés a világ minden részébe jótállás mellett, olcsón és gyorsan.

WISCONSIN ÁLLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad. NEW JERSEY ÁLLAM. RIZSÁK JÁNOS, 128 Second street, Passaic. Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okiratokat elkészít. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal. WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. Pénzküldő és hajójegyiroda. Házak, telkek vétel és eladása.

ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapított 1864-ben. Schuylkill County legregibb nemzeti bankja. Alapítóke \$50,000.00. Tartalék alap és szét nem osztott nyereség 75,000.00. Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank vagy postautalvány útján eszközöl.

MAGYAROK RÓMÁBAN.

A pápa a katolikus magyarokhoz.

A katolikus írók és hírlapírók Pázmány-Egyesülete által rendezett zárandókat hatszázötven tagját mult vasárnap fogadta a pápa. A Szent Péter-templomban tíz óra körül mise volt, a melyet Csernoch esanádi püspök tartott és amelyen a zárandokok megáldottak. Utána Prohászka székesfehérvári püspök mondott hazafias lelkesedéstől áthatott beszédet a magyarok Nagyszombatban ünnepi alkalmából.

A fogadás féltizenkét óra körül a Sala Regiában és az ahhoz vezető termekben, amelyekben fényes kísérettel áthaladva, a pápa egyenként megáldotta a sorfalat képező zárandókat, majd trónján ülve, benutattatta magának a zárandókat előkelőségeit. A zárandókat vezetői közül megáldották a szent atyának a többiekkel elbeszélgetett, Prohászka püspök latin beszédében üdvözlő jubileuma alkalmából a pápát, a magyar katolikusok nevében. Beszédét magyarul fejezte be és éltette a pápát, aki a lelkesedés megnyilatkozásaitól meghatva, olaszul így felelt:

„A ti hitetek, jó magyarjaim, mindig elevenen él és az a ragaszkodás, amelyvel nemcsak megszokásból, hanem az egyház iránti különös hálából is vonzódtok az egyházhoz, mindig különösen kedves volt az apostoli szék előtt. Ma azért jöttetek, hogy kifejezzétek szerencsésünkatok által az apostoli jubileum alkalmából és imádkoztatok az apostolok sirja felett, miután annyiszor tanúsítottátok hálátokat és elismeréteket otthon, saját hazátokban. És ti mindnyájan, akik megjelentek, különösen pedig azok, akik a tudomány, az irodalom, a sajtó szolgálatára szenteltétek magatokat, folytassátok mindig ilyen bátran a hit védelmét az ellenséges támadásokkal szemben. Az erkölcsök szentségét védelmezzétek meg az erkölcselenség apostolai ellen, hazátok katolikus érületét, amelynek küzdelmében annyi dicséretes és tiszteltreméltó érdemet szereztek, amely érdmet az Ur nem fog jutalmazatlanul hagyni. Jól mondta püspökötök, hogy az egyházat ma már nem a Kéket ellen kell védelmezni, ahol egy látszik, már fölkel a béke, a nyugalom és a polgárosodás napja, hanem védelmezni kell a Nyugat ellen, ahonnan annyi támadás történik a lelkek ellen amaz alatomos kritika által, amely nemcsak azokat téveszti meg, akik kezéigényben vannak, hanem kételkedésbe ejti a legjamborabbakat és szentebbeket is. Irótoknak és hírlapírótoknak különösen ajánlom, hogy mindig a legerélyesebben harcoljanak, miként a multban pástoraitok vezetése alatt, hogy megvédelmezzék azokat a katolikus hagyományokat, amelyek hazátokat oly dicsőséggel öveztek és érdemessé tették az egyház előtt.”

Ezután a pápa általános áldást mondott. A beszéd után a pápai himnusz eléneklésével a fogadás véget ért. A különféle érdekes népviseletek szemlato-mást tetszetek a pápának.

FŐISPÁNVÁLSÁG.

Meglepető hír Szabolcsmegyéből.

Nyiregyháza-ról jelentik október 14-iki kelettel: Szabolcs vármegye tegnapi közgyűlése nagy meglepetést hozott. A vármegye függetlenségi főispánja, Vay Gábor gróf megnyitotta a gyűlést s mielőtt a napirend tárgyalására áttértek, bejelentette lemondását. A közgyűlést teljesen készületlenül találta ez a nyilatkozat. A bizottsági tagok föngnáltak, nagy zajjal és izgalommal tolongtak az elnöki szék körül, majd Kállay András felkérte a főispánt lemondásának visszavonására. Vay Gábor azonban hajthatatlan volt, kérte a bizottsági tagokat, hogy ne foglalkozzanak az elnöki nyilatkozattal, hanem ejtsék meg a napirendre kitűzött fozszolgabíró-választásokat. Ez meg is történt. Nyirbátori fozszolgabíróvá megválasztották Simák Jánost, givai fozszolgabíróvá pedig Olesváry Pált. Egy budapesti lap munkatársa beszélgetést folytatott a főispán egyik bizalmasával, aki így nyilatkozott a szenzációt keltő lemondásról:

— En ugy tudom, hogy a főispán elhatározására éppen a fozszolgabíró-választás adott okot. Vay gróf és vele igen sokan azt óhajtották, hogy Olesváry Pál legyen a nyirbátori fő-

bíró és hogy Simák János ne is pályázzék erre az állásra. Mikor a választás reggelén megudta a főispán, hogy Simák nem vonta vissza pályázatát, kész volt az elhatározása. Az a véleményem, hogy itthon nem lehet elintézni a dolgot és Vay gróf csak az esetre marad, ha a belügyminiszter nem menti fel az állásától.

A vármegye más köreiben politikai jelentőséget tulajdonítanak a főispán lemondásának. Vay gróf ugyanis a közgyűlés befejezése után bizalmasai előtt a következő kijelentést tette:

— Lemondásom oka a jövő titka! A jövő? Ez a kérdés izgatja az embereket. Vay Gábor sógora Andrassy Gyula grófnak, Magyarország belügyminiszterének, valamint Hadik János államtitkárnak. A főispán felesége Zichy Mária grófnő, Andrassy Tivadar grófnak és Hadik János grófnak felesége. Vay Gábor így természetesen Andrassy Gyulához köti politikai sorsát és mint-hogy Andrassy sorsa a plurális áruálás miatt meg van pecsételve, Vay Gábor is menekül a süllyedő családi hajórról.

Tegnap délután gyűlést tartott a szabolcsmegyei függetlenségi párt, amelyen Pap Zoltán, Kállay Tamás és Hrabovszky Guidó függetlenségi képviselők is megjelentek. Itt is kapacizáltak a főispánt lemondásának visszavonására, majd megkínálták a függetlenségi párt elnökéi tisztjével, amelyet azonban szintén elutasított magától.

— Visszavonulok, — jegyezte meg Vay Gábor gróf melankoliával. De közelebbi felvilágosítást nem adott. Szabolcsmegyéből küldöttésk készült Andrassy Gyulához, hogy Vay Gábort maradásra bírja. Kérdés, hogy mire fölerkezik a küldöttésk, nem lesz-e már nagyon is világos a főispán-sógor lemondásának oka. Addigra könnyen porondon leverhetnek azok a sógorok is, akik még eddig önként nem mondtak le.

ELLEN-ANARKHISTA.

Jelenet a budapesti törvényszék előtt.

Luczián írja a Pesti Napló-ban: Az elnök: Osztyály- és vallás elleni igaztással van vádolva.

A vádlott: A vád tisztán teoretikus értékű.

Az elnök: Arra majd rátérünk. Egyelőre megkérdem: bűnösnek érzi-e magát?

A vádlott: Bűnösnek kétségtelenül, de nem abban, amivel vádolnak.

Az elnök: Ön ismételtén ugy nyilatkozott, hogy fel kell forgatni mindazt, ami a mostani társadalmi rendnek alapját képezi.

A vádlott: Igen, ezt mondtam. Az elnök: Mi indította önt erre a kijelentésre?

A vádlott: Elmém józansága, meggyőződéseim tisztasága.

Az elnök: Ez frázis.

A vádlott: Azt hiszem, nem. Az elnök: Abból a kijelentésből azt kell következtetnünk, hogy ön anarkhista.

A vádlott: Ellenkezőleg, kérem, azt kell következtetni, hogy ellen-anarkhista vagyok.

Az elnök: Ohó! Ez magyarul azt szorul.

A vádlott: Meg fogom adni a magyarázatot. Ime, ennyi az egész: én a mostani társadalmi és állami rendet, helyesebben rendtelenséget, anarkhiának tartom. Ha tehát azt felforgatni töreksem, ugy a rendre töreksem, vagyis ellen-anarkhista vagyok. Menjünk tovább: a vallást eltörölni óhajtom.

Az elnök: Nos?

A vádlott: Ez semmi egyéb, mint őszinte vallásosság. Mit ér a vallás, ha nem tartják meg? És ki nem tudja, hogy a mostani kor minden inkább, mint vallásos. Hát nem beszéltesebb, őszintebb, sőt mondhatom, vallásosabb dolog ennél az abszolút vallástalansággal. Ha a lopás nem lenne bűn, akkor a tolvaj nem volna üldözhető. Megfordítom a tételt. Ha a vallástalanság büntető-jogilag nem üldözhető, hogy lehet a vallás elleni állásfoglalást üldözni? És mi a súlyosabb nehézség, ha azt mondom, nekem ez és ez a vallásom, de nem tartom meg, vagy pedig ha azt mondom, nincs vallásom és nem is kell. Megjegyzem, én egyáltalában nem vagyok vallástalan, de az egészen mellékes. Valamint az is mellékes, hogy fel akarom-e forgatni a mostani állami rendet, vagy nem akarom felforgatni.

Az elnök: Ohó!

A vádlott: Igen, mellékes, mert nincs eszközőm a felforgatásra. A mostani

Minden kis hirdetés TIZ szög — 25 cent. — Minden további szög 2 cent. Kis hirdetések előre fizetendők.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET elfogad a „Bevándorló” minden ügynöke és a kiadóhivatal: 327 East 13 street, New York.

EGYHÁZI ÉRTESETÉS. A new yorki 14-ik utca és 2-ik Avenue sarkán levő ref. egyház felkérte HARSANYI LÁSZLÓ. Istentisztelet minden vasárnap d. e. 11 órakor. Lelkésziak: 210—2-ik Avenue.

MAGYAR EV. REFORMATUS P. EGYHÁZ New Brunswick, N. J. Easton Avenue és Hamilton Street sarkán. Istentiszteletek sorrendje: Vasárnap délelőtt 10 órakor és este 7 1/2 órakor. Lelkész: Tiszt. HAMBORSZKY N. B. PAL, magyar ev. ref. p. lelkész. 15 Prospect Street. Telephone: 418—J.

BELASCOSZINHÁZ WEST 42-IK UTCZA. Minden este 8 óra 20 perczkor. Szombaton matiné. HARRISON GREY FISKE bemutatja Molnár Ferenc által jogosítva AZ ÖRDÖG című vígjátékot KONTA SÁNDOR és W. T. LARNED fordításában. GEORGE ARLISS adja a czimzerepet.

FORDITÁS. Ugy törvényes iratok, mint bizonyítványok és magánlevelek magyarul angolra, vagy németül angolra, avagy mindkét nyelvből magyarra való fordítás végett forduljon levélileg TÜRK JÓZSEF 408 Caxton Building, Cleveland, O.

JÖJJÖN DOLNICS KÁROLY MAGYAR BANK-ÉS SZALONJÁBA, aki a legjobb, legújabb és legolcsóbb italokat akarja kicsinyben és nagyban; aki olcsón és biztosan akar az ó-hazába utazni; aki pénzt gyorsan és biztosan akarja hazaküldeni; aki pénzt biztosan és jóállás mellett akarja elhelyezni; aki jól akar ékezni és jó szobát kapni. Aetnaville-Martinsferry, O. 39 W. Bell Phone.

Magyar fogorvos Fogházás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN 233 EAST, 10 UTCZA, NEW YORK. — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggel 10-től est 8-ig. VASÁRNAP: Reggel 10-től délután 1-ig.

„A SEHONNAI KISSASSZONY” Amerikai regény — Angolból fordítva. Ez a legérdekesebb regény, amely magyar nyelven mostanában megjelent. Ismerteti az amerikai életet; a versenypályáról elvezet a délvideki farmokra, majd a mexikói ezüsttelepekre, élethi és izgalmas jelenetekben mutatja be a fehéreknek az indiánnal való küzdelmeit, s azután lebilincselő, érdekes mese keretében a new yorki felső négyzetek társadalmi életével, szokásaival ismerkedünk meg. A regény telve van cselekménnyel, izgalmas fordulatokkal, s az olvasó érdeklődését mindvégig annyira lekötve tartja, hogy alig bírja kezéből letenni, míg azt végig nem olvasta. A regény 2 kötetre terjed. A KÉT KÖTET ÁRA BÉRMENTES. AJÁNLOTT MEGKÜLDÉSSEL 20 CENT. Megrendelések a pénzzel együtt a következő címre küldendők: EMERY LIGETI 128 EAST 10th ST., NEW YORK CITY.

viszonyok között is ezzel jó tiszta jönni, hazaárulást, felségértést csak katoná követhet el. Annak is legalább hadtestparancsnoknak kell lenni. Az elnök: De hiszen ön csupán csak igaztással van vádolva. A vádlott: Éppen ez a vár gyöngyje. Én egy eszeppet sem vagyok igaztolt. A közzétett az, aki igaztolt. De azzal nem törődöm. Én ugyanis az ügyézi intézményt a mostani szervezetben anarkhiának tartom. ... és... Az elnök: Elég! A törvényszék felmenti a vádlottat, ki fejszavára távozik és azt dörmögi magában: — Hát nem törvényszéki anarkhia az, engem felmenteni?

CZINCZEL LAJOS ur Homesteaden a Bevándorló részére felvehet és nyugtázhat előfizetési díjakat.

HAZAI PERES ÜGYEKET, valamint fordításokat, okiratok megszerzését és megszerkesztését, hitelteléseket és katonai ügyeket gyorsan és pontosan elvégze Makray Aladár, 327 E. 13 street, New York City.

INTELLIGENS magyar hölgy [34] elvállal jó angol családnál, vagy magányos urnál háztartásnöni állást; a főzést is elvégezné és takarításnál is segédkezne. Ungar, 335 E. 65 st., 4 emelet, 15.

225,000.00 ALLAMI BIZTOSÍTÁS Joseph Major Myers pénzügyi irodai FOLK: PHILLIPSBURG, N. J. Pótköl: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldés az ó-hazába; a legbiztosabb és legolcsóbb szállások. Mindenféle hazai peres ügyeket, valamint konszuli hitelteléseket kezényben. Megyékli közigazgató Philadelphia és környékén. Honfitársain minden egyben tagyos felvilágosítást kapnak.

KERESTETIK egy gépirónó, ki a magyar és a tót nyelvet bírja. Személyesen, vagy levélileg jelentkezék Percny Belánál, 335 E. 14 st., New York City.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kitérően felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

RANKINI I. M. MÜK. ÉS ÖNK. KÖR. — Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján. Elnök: Horváth János. Jegyző: Horváth Lajos. Pénztárnok: Bukurov Dusan. Pénzügyi titkár: Burik András. Rendező: Sztrányal Rezső.

MEGJELENT az egyedüli igazi magyar patika új kiadású képes „HASZNOS TANÁCSADÓ”,-ja mindenféle betegségekben szenvedőknek, mely mindenkinek kell, hogy kéznél legyen. Irjon érte meg ma. INGYEN küldi meg minden megrendelőnek a világ-hírű „VÖRÖSKERESZT” című ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR” 8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

KUN'S FOREIGN EXCHANGE CO. Braddock, Pa. 1210 Braddock, Ave.

HUNFALVY HUGÓ Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

KERESEK művelt, fiatal nőt, akivel szabad időben szellemileg foglalkozhatnék. Levelek „Magány” jellege alatt a „Bevándorló” kiadóhivatalába, 327—E—13 st., N. Y. City, czimzendők.

SOK ARANY- ÉS EZÜSTÉREMMELEL KIÜNTETVE. KÖLÖNLEGESSEGEK: 48-as Likör hazafias Ital, Gyógycognac, Baraczkognac, Baraczkészec, Baraczkéremé, Port-Artur Keserő Gyomorerősítő Likör, Alföldi Tearum, Alföldi Fehérkeresztes Sósorszesz. A „RADIAL ELIXIR”-T kizárólag az „ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG” KECSKEMÉTEN gyártja. Használati utasítás az eddig pártatlanul álló és a maga nemében korszerűsítő kecskeméti „RADIAL ELIXIR” gyomorerősítő likörhöz, mely csakis a legjobb gyögyfűvek párlatából, meleg uton készült. Miután a legtöbb betegség a gyomor nem rendes emésztése által keletkezik, igen fontos a gyomor rendes állapotban való tartása, vagyis az emésztéshez szükséges gyomorsavaknak kellő mennyiségben való fejlődését kell előmozdítani; ezt teszi a „RADIAL ELIXIR” és ezáltal megújítja azt, ki naponta reggel és este 1—1 pohárralval iszik, hogy soha, sem gyomorgörcsöt, hascsikarást, székrekedést, gyomornyomást nem fog érezni. A „RADIAL ELIXIR” 1 év óta van forgalomban és máris a legkedveltebb keserű egyike, mert nemcsak gyogyhatásu, hanem mint étvágygerjesztő, emésztést gyorsító és gyomortáji gyögyítő különlegességgel pártatlanul áll és ilyen összetételű fűvetből más gyár nem állít elő. A „RADIAL ELIXIR” üvegformája is egyike a legszebbeknek és csakis akkor valódi, ha az üvegre magára ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN „RADIAL ELIXIR” van beütve és eredeti kupakkal, valamint következő nyakszalaggal lezárva: „RADIAL ELIXIR”, gyögyfűvek és növények gőz-lepárlása után készült. Egészségi szempontból különösen ajánlható. Kérem szives próbarendelését és vagyok Hazafias tisztelettel VIDDER EMIL, 44 AVENUE C., NEW YORK.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET :::: betegséggel küzdő osztályal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. — Alapított 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa.

Elnök: Ohegyi János, t. elnök Király E. József, alelnök Henyel Béla, pénztárnok Barna György, b. s. osztály pénztárnoka Horváth János, titkár Pogány Béla, p. ú. titkár Szabó Miklós, főjegyzők J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és közjegyző Dobó István, orvos dr. Király L. Béla, ellenőrök Kovács Rudolf, Stugner János, ellenőrök Kovács Rudolf, Stugner János, Igazgatók Pittsburgban Osztróuzscky Mihály, Fogány Ferenc, Connelville és lockban Fogány Ferenc, Traverskyn és vidékén Krantz Kálmán, Flemingpark és Pittokban Kuruc Vendel, Bruceton és vidékén Kánya Gábor, McKeesRocksban Helyi Béla és Szabó Miklós, McKeesportban nyel Béla és Szabó Miklós, McKeesportban Kánya Gusztáv, Traugottban Lengyel János, Kánya Gusztáv, Irwinben Irvinben Bokodi Ambridegben Szabó János, Irwinben Bokodi Ambridegben Simon József, New Brightonban Göröcs Kálmán és Józsa Izák, Duquesneban Gogolya András, Kolozs József és Drága János, Coleyban (Castle Shannon) Báthory István, Leechburgban Soltész János, Rilevben Mitró János, Preston, Burdinen és vidékén Gél Imre, Pricedalen Krajnák András, Coal Bluff-Shire Oakson Herspold István, Whitsetten Zohon Zsigmond, Coal-Center és vidékén Katona Menyhért, Wickhavenben Szabados István, W. Leisenringen Elek András, Uniontownban Matulay Zoltán, Lyndorban Dobó László, Expediten Szunyogh Ferenc, Vintonaleen Olesváry Lajos, Blackburnon Sári Antal, Adelaiden Mihók György, Leisenringen S. Víz János, Star Junctionban Köles István.

THE STAR BOOK BINDING CO., Alesóvárosi üzlet: 153 East 4 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vágó munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

HÁZASODNI akarna egy New Yorkban élő művelt magyar ember, aki feleségének gondnökküli megélhetést biztosít. Gyermek nélküli özvegyasszonyok előnyben részesülnek. Ajánlatok így czimzendők: Páros élet c. o. Bevadorlo, 327 East 13 str., New York.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FOZLET: 319 East 3rd Street. FIOZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, PA. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldeményeket a világg minden részébe legolcsóbban és legbiztosabban küld. Bármily peres ügyet, ugy óhazal, mint itteni dolgot elintéz. Közjegyzői okiratokat törvényesen hitelsít. Utbajgatásokat ingyen sa.

NAGY AZ ÖRÖM Amerika minden magyarlaktá helyén, mivel megjelent az ANGOL-MAGYAR TANITÓ ÉS ISKOLÁJA című könyv. Ez az egyedüli Amerikában megírt és kiadott, tökéletesen helyes kiállítású ciltölt, szabaddalmazott rendszerű nyelvtan. E könyvből ötven leckéből magánuton — tanító nélkül — megtanulhat angolul beszélni és olvasni és felvilágosítást nyerhet az amerikai életben hasznos tudnivalókról is. Az általánosan ismert szerző tizennygyötű alkalmas tanítói működésére legjobb biztosíték a hirdetés valódisága áll. A mű ára postadíjjal együtt KÉT DOLLAR TIZ CENT, mely összeg a szerző ezen cziműre küldendő: ISIDOR BRAUN 2554 EAST 43 ST., CLEVELAND, O.

Reménytelenül állítólag fog mal nyolc mudi gonfi szol gasa ez ig epe heto kato ka, oka vege zisol esalt